

V čísle: Koncertná sezóna bilančnou optikou ● Jubilujúce osobnosti M. Novák a M. Lapšanský ● Šesťdesiatročná história festivalu Hudobné leto Trenčianske Teplice ● Hudobné informačné stredisko - most do svetového hudobného diania ● Súčasnosť a perspektívy Večerov novej hudby ● Premiéra muzikálu Oliver v Košiciach ● Koncerty ● Informácie ● Monitor ● Servis HŽ

Hudobný život '97

ROČNÍK XXIX.

8 Sk

20. 8. 1997

15

Pokým zazvoní...

Jedného dňa, súc vyzvaný dbať o rozvoj mladšej študentky konzervatória vo veciach teoretických, zavítal som na miesto určenia, teda priamo do nemenovanej domácnosti. Na programe mala byť výuka harmónie. Dievčina ma previedla mnohými priestormi. Míňali sme rôzne predmety - okrem iného aj klavír, za ktorý sme si, na moje veľké prekvapenie, nesadli. Pokračovali sme ďalej, smerom do kuchyne. Tam som zočil rozložené notové zošity, akási učebnica harmonikovej gramatiky a všetky písacie potreby. Usúdil som, že dievčina študuje harmóniu sotva päť metrov od nástroja, za kuchynským stolom. Adeptka na teoretické doučovanie mi ponúkla miesto za tým istým stolom, či vraj nechcem kávu, čaj a že vraj ideme pracovať. Moja reakcia bola akási spontánna: utrúsil som, že ak máme pracovať za kuchynským stolom, bude bezpochyby lepšie odbehnúť si dole, do trafiky, kúpiť Lišiaka alebo iný, zameraním obdobný magazín a venovať sa logike krížkových horizontál a vertikál, nie vertikálam a horizontálam hudobného diela, resp. harmonického príkladu. Priznám sa, vtedy som kapituloval a odporúčal som sa vysvetľujúc rodičom, že na takúto frekvenciu nie som naladený a asi sa na ňu nikdy nenaladím.

Vo vyrozprávanej príhode som na jednej strane videl zdravý zápal, drive, povzbudzujúcu exaltovanosť sedemnásťročného dievčata a na druhej strane som registroval unavený, skeptický pohľad človeka plného dešpektu voči istým študijným povinnostiam.

Každý z nás mal predmety obľúbené a neobľúbené, to je celkom pochopiteľné. Prečo však voči tomu, čo sa na konzervatóriách nazýva teóriou hudby zaujali študenti v podstate frontálny postoj obáv, strachu, prípadne aj odporu? Je chyba v nich? Sotva. Ťažko totiž predpokladať, že tá istá reakcia spája také kvantum rozličných ľudí a rozličných temperamentov. Obávajú sa? A čoho? Prečo by sa mali obávať ničoho, čo bytostne súvisí s ich primárnymi aktivitami? Nie, títo študenti sú zanedbávaní. Zamlčiava sa im veľa z nádhery hľadania súvislostí. Sú ochudobnení o poznávanie vzrušujúceho hudobného podhubia či zákulisia. Žiaľ, musím použiť prítomný čas, pretože podobnú kuchynskú príhodu by som mohol zažiť aj dnes.

Považujem za veľmi nespravodlivé voči mladým ľuďom, ak na strednej škole, hoci aj výsostne umeleckého zamerania, chýbajú principiálne metódy otvárania hláv, aké poskytuje matematika alebo dejepis. Aké je poznanie sveta bez základov logiky? Ako môžu maturanti konzervatórií potom hľadať na hudbu, ktorá je súčasťou tiež jednou z mutácií vyššej matematiky? Ako môžu chápať dejinné súvislosti štýlových období bez všeobecného dejepisu? Je pochopiteľné, že bez prekyprenej pôdy duša hudobníka sklzne do hlbín rutinierstva a nezdravého pragmatizmu. Potom je možné, že riešia harmonické príklady za kuchynským stolom jedine s jedným želaním: aby nedostali päťku a aby im dal "profák" pokoj. Sú vycvičení zdolať, povedzme, za tridsať sekúnd istý harmonický spoj, ale vôbec nevedia, čo tento spoj vlastne znamená, v akých súvislostiach môže vzniknúť a pôsobiť, zrkadlením akého všeobecného vzťahu tento spoj je. Títo žiaci vykonávajú veľmi nemotornú operáciu na organizme hudby, keď z neho vypreparujú kúsky živého tkaniva bez toho, aby boli schopní implantovať vyriešený problém späť. Jednoducho to nevedia. Chýba im vzťahové myslenie. Chýba im teda analytické myslenie. Orientujú sa na dogmy importované do ich hláv, pričom vedľa alebo podvedome tušia, že hudbe sú dogmy vzdialené niekoľko svetelných rokov. Idú tak vlastne sami proti sebe netušiac, niekedy dokonca neveriac, že o hudbe sa dá (a vari musí!) rozprávať a rozprávať vznešenejšie, živšie, kultivovanejšie. Teraz, pred začiatkom školského roka, je azda načim o týchto strastiach pouvažovať...

Igor Javorský

V rámci európskeho turné zavítala trojica slávnych amerických sopranistiek Kallen Esperianová, Cyntie Lawrenceová a Kathleen Cassellová do Košíc. Niekoľkotisícové audítórium táto hviezdna trojica obdarila neobyčajným sviatočným umeleckým zážitkom. Snímka: archív

Na margo uplynulej sezóny

DOZVUKY II

Posledné gesto Bystríka Režuchu, oblečeného štýlovo a vtípne do bieleho saka, na rožšafnom, "džezíkov"- symfonickom filharmonickom koncerte (Gershwin, Milhaud, Bernstein) urobilo 20. júna bodku za sezónou. Nad poslednou taktovou čiarou však v týchto súvislostiach nachádzam veľkú fermatu poskytujúcu čas na doznenie a na obhliadnutie. Samotný koncert bol skôr uvoľnením, než vážnou udalosťou - hoci hráčov filharmónie, neprivyknutých na podobné intonačno-rytmické bakchanálie, zjavne kvalitne zamestnal.

Brány koncertných siení sa na istý čas uzavreli, alebo, prinajmenšom, zaregistrovali koniec koncertnej sezóny. Ostávajú však zážitky a spomienky. Je to opäť ten čas, kedy si uvedomujem, že každoročne starnem dvakrát. Prvý raz pri zmene letopočtu, druhý raz vždy okolo letného slnovratu, teda pri finálnej fáze koncertnej, či divadelnej sezóny a školského roka. Neprípadá mi to tak dávno, čo som pre potreby Hudobného života nahlas, či skôr navidomoči uvažoval o perspektívach sezóny, čo som seba aj všetkým ostatným fanúšikom dobrej hudby túžobne vinšoval len a len tú dobrou hudbu so všetkým, čo k nej patrí. Potom sa všetko začalo krútiť rýchlejšie a rýchlejšie, nuž a dnes mám opäť bilancovať. Vtedy, na prahu jesene, keď sme vókol seba sledovali - dovoľte, aby som zacitoval sám seba: "...dozrievajúce orechy, životom nasýtené strapce hrozna, predlžujúce sa tiene a ranné hmlisté opary...", teda vtedy som si zaželať:

"Kiežby ostalo len pri typickom vŕzgote parkiet, pokašliavajúcom publiku, pípaní hodíniiek. Kiežby sedeli správni ľudia na správnom mieste. Kiežby sme neboli znechutení zbytoč-

nými manévrami neprajníkov. Kiežby každý najskôr zamietol pred vlastným prahom a potom sa prizeral vedľa. Želaní je veľa. Vďaka aj príležitosti na to, aby aspoň niektoré z týchto želaní boli splnené. Vari k tomu netreba rozprávkovú vílu alebo zlatú rybku."

Dnes, keď vókol seba sledujeme dozrievajúce ovocie, keď vo vzduchu poletujú lupene kvetov a tiene sú krátke, je čas prerátať 'pro' a 'contra' dohasínajúcej sezóny.

Našťastie, zdá sa mi, že sa v kritických miestach všetko k lepšiemu obrátilo. Myslím tým, predovšetkým, situáciu v Slovenskej filharmónii. Zmena v riaditeľskom kresle urobila asi svoje. Vchádzajú do Reduty som už rozhodne nepocítil stiahnuté hrdlo a nepokoj. Vchádzal som do nej opäť uvoľnený, tak, ako kedysi dávnejšie. Nový riaditeľ, Ing. Tkáčik, je už na prvý pohľad kultivovaným človekom a, predovšetkým, je hudobne citlivým človekom. Čosi podobné sa šíri vókol ako akási aura a naplnia priestory koncertnej siene. Okrem toho sa pomaly, ale isto začali skvalitňovať služby, aké môže, ba musí filharmónia poskytovať svojim verným aj náhodným návštevníkom. Myslím

tým, napríklad, sféru "public relations" a úroveň textov v bulletinoch. Už ma konečne nikto nepresviedčal, že napríklad Giuseppe Verdi napísal Máriu Stuartovnu a už som zreteľnejšie registroval avíza koncertov na všetkých filharmonických pódiiach. V tomto ohľade musím opäť pochváliť aktivitu časopisu Hudobný život, ktorý v tomto smere robí všetko, čo môže a je v kontakte nielen s filharmóniou.

Filharmónia, to sú však pre mňa, samozrejme, predovšetkým koncerty. V tejto súvislosti by som rád citoval - tento raz už nie seba, ale šéfdirigenta a hudobného riaditeľa SF a dnes už aj riaditeľa opery SND, Ondreja Lenárda. V celoročnom programovom bulletinu sa píše:

"Naším cieľom je osloviť Vás, sprostredkovať Vám dotyk s umením. Mottom našej práce je Michelangelov výrok: 'Cieľom umenia je robiť šťastným'."

Ako to teda bolo v realí?

Kvetnaté slová šéfa SF mi akosi nejdú dohromady napríklad s faktom, že sa začal usilovať robiť bratislavských poslucháčov šťastnými až na novoročnom koncerte, kedy sezóna už poldruha mesiaca fičala na plné obrátky. To, že Ondrej Lenárd hrá v Slovenskej filharmónii dvojúlohu a dokonca v rámci bratislavských inštitúcií prijal aj trojúlohu, je prinajmenšom zvláštne. Povinnosťou šéfdirigenta by malo byť realizovať otvárací koncert sezóny.

Nuž, ale z Japonska cesta ďaleká a filharmónia si napokon poradila - hosťujúci dirigenti Stefan Sanderling, Leoš Svárovský, Yutaka (Pokračovanie na 9. str.)

Pocty z Trenčianskych Teplíc

Národné hudobné centrum pozvalo 3. júla t. r. do Trenčianskych Teplíc niekoľkých predstaviteľov hudobného života a vedúcich pracovníkov Regionálnych kultúrnych stredísk, aby si pripomenuli 60. výročie usporiadania 1. Európskeho festivalu komornej hudby. S Trenčianskymi Teplícami je totiž spojený nádejný historický predpoklad medzinárodného nástupu profesionálnej slovenskej skladateľskej generácie, ktorá vstupovala do národného kultúrneho povedomia začiatkom 30-tych rokov. Toto podujatie nadväzovalo na Kongres slovenských spisovateľov v júni 1936, taktiež v Trenčianskych Tepliciach, ktorého sa popri celom rade významných spisovateľských osobností, akými boli J. Jesenský, I. Krasko, L. Novomeský, V. Clementis a i., zúčastnil aj mladý Eugen Suchoň. Ohlas spisovateľského kongresu, ktorého jedným z hlavných cieľov bolo upozorniť Slovensko i zahraničie na novú modernú slovenskú kultúru, sa preniesol aj do hudobnej society, a vyústil do usporiadania 1. Európskeho festivalu komornej hudby roku 1937 v týchto svetoznámych kúpeľoch, pretože sa oprávnene v tomto spoločensky atraktívnom prostredí predpokladal aj záujem zahraničia. Na festivale odznelo pätnásť koncertov a posledný bol venovaný prezentácii slovenských husľových sonát z pera Mikuláša Schneidera-Trnavského, Frica Kafendu, Ladislava Holoubka, Karola Elberta, Vichala Vileca a na záver odznela Sonatina Eugena Suchóna. Elbertova a Suchónova kompozícia tu odzneli ako premiéry. Účinkoval Viliam Šimek a Rudolf Macudziński. Koncert, na ktorom sa zúčastnili aj poprední zahraniční diplomati a hostia, mal obrovský ohlas a dosah. "Po skončení festivalu - konštatuje Dr. Danica Štilichová v bulletine k 50. výročiu hudobných festivalov v Trenčianskych Tepliciach - dňa 24. augusta 1937 zvolali do Trenčianskych Teplíc schôdzu umelcov a novinárov z päťdesiatich európskych štátov. Došlo tak k zaujímavej konfrontácii názorov tridsiatich najznámejších hudobných kritikov a novinárov, ktorí vydali komuniké (kiež by sa to tak dialo aj dnes; pozn. M. J.): Festival komornej hudby, prvý svojho druhu v Európe, sa stretol s mimoriadnym úspechom umeleckým i spoločenským. Bola to jedinečná príležitosť vypočúť si komornú hudbu od vynikajúcich umeleckých predstaviteľov rôznych národov. Sme presvedčení, že tento festival posilňuje nielen hudobné umenie, ale i vzájomné zblíženie národov a vyslovujeme preto jednomyselné pranie, aby sa festival komornej hudby každoročne opakoval práve v krásnom prírodnom prostredí Trenčianskych Teplíc".

Dost histórie, hoci by sa o nej malo vedieť viac. Ziaľ, musíme si uvedomiť, že nasledujúce vojnové roky i roky po vojne, udržiavali tradíciu hudobných liet na úrovni možnosti, aké boli. Pripomínam to, pretože o identite a vstupe nášho hudobného umenia do európskeho povedomia sa rozhodovalo už pred 60. rokmi a to, čo sa stratilo, a stráca aj dnes, sa už zrejme nahraďiť nedá. A tak na tomto poslednom júlovom stretnutí v Trenčianskych Tepliciach, ktoré moderoval doc. Dr. Ladislav Mokry, CSC., si na konferenciu Syndikátu slovenských skladateľov 18. a 20. júna 1948 zaspomínal prof. Oto Ferenczy a Mgr. Anna Kovářová zrekapitulovala podiel účasti mladej interpretačnej generácie na päťdesiatročnej existencii hudobných liet v Trenčianskych Tepliciach. Vyznelo to pre mňa ako nostalgická spomienka na to, čo bolo, mohlo byť a nebolo, a ziaľ, zrejme ani nebude. Preto, netreba asi osobitne zdôrazňovať. Príkladov a poučení by sme mohli uviesť neúrekom.

Hlavným bodom rokovania bol referát generálneho riaditeľa Národného hudobného centra Pavla Bagina, z ktorého uverejňujeme podstatnú časť.

Zišli sme sa, aby sme v prvom rade poďrvali ojedinelé jubileum. Uplynulo šesť desiatok rokov, kedy sa v krásnom prostredí kúpeľného mesta Trenčianske Teplice konal prvý medzinárodný hudobný festival na Slovensku. Jeho organizátori prišli s ambicióznym projektom, keď toto podujatie koncipovali ako Európsky festival komornej hudby. Možno konštatovať, že tento zámer presvedčivo naplnili a položili základy tradície, kedy Trenčianske Teplice sa v lete stávajú a stávajú dejiskom významných hudobných udalostí.

V súvislosti s týmto výročím sa však pred nami vynára nemenej závažná skutočnosť, ktorá v nasledujúcich rokoch mala nedozvoľný význam pre slovenskú hudobnú kultúru. Uvedomujeme si, že tu kdesi sú korene búrlivého rozvoja slovenskej profesionálnej hudobnej kultúry, tu sú korene postupného vyrovnávania sa s vyspelou európskou hudobnou kultúrou na báze novodobej profesionalizácie.

Myslím, že je vhodné pripomenúť túto skutočnosť aj v súvislosti s takmer storočným oneskorením sa nášho národa voči iným národným kultúram. Pri všetkých problémoch dnešného zložitého transformačného procesu vo všetkých oblastiach spoločenského a hospodárskeho života však dozaista môžeme konštatovať, že slovenská hudobná kultúra dnes predstavuje jeden zo základných pilierov nášho duchovného bohatstva, že sa dokázala úspešne vyrovnáť iným vyspelým národným kultúram v Európe.

Aj keď konkretizácia programu budovania inštitucionálnej základne sa uskutočnila až o vyše desať rokov neskôr na I. zjazde slovenských skladateľov a kritikov, opäť tu, na pôde Trenčianskych Teplíc a v Dubodiel, šesťdesiaty I. medzinárodný festival komornej hudby v spojitosti s našou hudobnou kultúrou majú svoj nesmierny význam. Peripetie mimoriadne zložitého vývoja nášho národa, jeho víťazstvá i prehry však napriek všetkým problémom prebiehali tak, že v uplynulých desaťročiach postupne vznikla široká inštitucionálna sieť profesionálnej hudobnej kultúry; vznikli profesionálne orchestrálne a zborové telesá, komorné ansámby, operné a spevoherné súbory, súbory piesní a tancov, vedecké ustanovizne, ochranné organizácie hudobných umelcov, múzeá, vydavateľstvá, knižnice s hudobnými kabinetmi a postupne bol vybudovaný, dovoľm si povedať, veľmi dobrý profesný školský systém. Základné umelecké školy, konzervatóriá, Vysoká škola múzických umení, Katedra hudobnej vedy a katedry hudobnej výchovy, to všetko sú pozitíva, možno povedať šesťdesiatročného úsilia o profesionalizáciu hudobnej kultúry, hudobného umenia.

Neosobujem si právo analyzovať vývojové tendencie, tobôž posudzovať ich význam. Je to vari úloha pre širšie koncipovaný projekt mapovania novodobej histórie hudobnej kultúry na Slovensku, ktorú bude musieť zodpovedne realizovať obec muzikológov a historikov. Dovoľil som si predostrieť túto vý-

vinovú krivku preto, že všetky pozitíva v profesionalizácii hudobnej kultúry, nehovoriac o tvorbe, interpretačnom umení a muzikológii, posudzujeme často ako samozrejmosť, skôr naopak, na minulosť hľadíme s neobjektívnou kritickosťou a podceňovaním. Som hlboko presvedčený, že za všetky dosiahnuté pozitívne výsledky treba vziať úctu tým, ktorí svojou tvorivou skladateľskou, interpretačnou, muziko-

Účastníci 1. Európskeho festivalu komornej hudby v Trenčianskych Tepliciach Eugen Suchoň, Rudolf Macudziński, Viliam Šimek, Mikuláš Schneider-Trnavský, Ladislav Holoubek, Karol Elbert.

logickou, publicistikou a organizátorskou prácou sa podieľali na úspešnom rozvoji slovenského hudobného života.

V tejto súvislosti si dovoľujem prejedukovať skutočnosť, že dnes i v najbližšej budúcnosti čaká obec hudobných umelcov, muzikológov i organizátorov hudobného života na Slovensku nesmierne náročná úloha, udržať a zveľaďovať dosiahnuté, najmä v súvislosti s obdobím, ktorému v mnohom chýba pojem súdržnosti profesijných záujmov, prináša poklonkovanie "molochu zlatého telaťa" a obdobím, v ktorom častokrát absenteje morálka a etika, tolerancia a najmä - úcta k hodnotám...

Pocta pre Karola Elberta z rúk generálneho riaditeľa NHC Pavla Bagina.

Dovoľte mi, aby som vašu pozornosť upriamim na inštitúciu - Národné hudobné centrum, - ktorej vznik považujem za akési prirodzené vyvrcholenie snáh o inštitucionálne dobudovanie našej hudobnej kultúry.

Zriaďovacou listinou Ministerstva kultúry z 19. decembra 1996 vznikla organizácia, ktorej perspektívy vidím v prognostickom myslení, metodickom usmerňovaní organizačného zabezpečenia hudobného života na Slovensku a koncepčnom plnení aktuálnych potrieb slovenskej hudobnej kultúry. Pod plnením potrieb však nemyslím presadzovanie individuálnych, často pekuniálnych záujmov, ale presadzovanie plnenia úloh, ktoré budú na prospech celej hudobnej kultúry. Pritom si plne uvedomujem skutočnosť, že Národné hudobné centrum nemôže plniť svoje poslanie bez najužšej spolupráce so Slovenskou hudobnou úniou a Asociáciou hudobných umelcov, právnymi nástupcami Zväzu slovenských skladateľov a koncertných umelcov. Napriek ich súčasným ekonomickým problémom, členská základňa týchto združení predstavuje "mozgovú trasť" našej hudobnej kultúry vo všetkých druhoch a žánroch. Táto spolupráca môže, pochopiteľne, prebiehať v rôznych rovinách; za najzávažnejšiu považujem účasť členov spolok, podotýkam aktívnu účasť, v poradných orgánoch sekcií Národného hudobného centra a v Umeleckej a vedeckej rade NHC. V tejto súvislosti by som rád uviedol, že prebiehajú úvahy, aby Umelecká a vedecká rada Národného hudobného centra bola deklarovaná ako Slovenská hudobná rada, s gestorovaním plnenia úloh vo vzťahu k Medzinárodnej hudobnej rade a UNESCO.

Ak som v úvode svojho príspevku uviedol niekoľko spátnych asociácií na vývojové trendy profesionalizácie hudobnej kultúry na Slovensku za posledných šesťdesiat rokov, dovoľte mi v tejto súvislosti uviesť nasledovné: áno, vybudovanie inštitucionálnej siete bolo závažným a nesporne nevyhnutným aktom na to, aby sa mohol realizovať proces tvorby, ako najzávažnejšieho produktu ľudského ducha. Na báze vybudovanej inštitucionálnej siete a prostredníctvom Hudobného fondu boli vytvorené podmienky na primerané zabezpečenie umeleckej tvorby a interpretačného umenia. Od budovania národnej základne profesionálnej tvorby zakladateľskými osobnosťami, cez široké generačné spektrum a jeho vyrovnávanie sa s

cov, ktorá tu bola usporadúvaná v gescii Zväzu slovenských skladateľov a koncertných umelcov. Toto podujatie bolo na dlhé roky štartovacou čiarou pre talenty, z ktorých mnohí dosiahli významné úspechy v európskom, ba možno povedať svetovom kontexte. Spomeniem aspoň Petra Dvorského, Magdalénu Hajóssyovú, Petra Toperczera, Mariána Lapšanského či Jozefa Podhoranského. V tomto roku pribúda do palety Hudobného leta i prvá, veľkolepo koncipovaná I. medzinárodná súťaž zborového spevu. Pre objektivitu však je potrebné uviesť, že kúpeľné mesto Trenčianske Teplice sa otvárajú aj ďalším umeleckým aktivitám. Je tu Domov Speváckeho zboru slovenských učiteľov, jedného z najstarších slovenských umeleckých telies na Slovensku. V Tepliciach má domícium festival Artfilm, uskutočňujú sa tu stretnutia a konferencie umelcov a teoretikov v ďalších druhoch umeleckej a literárnej tvorby.

Môžeme teda konštatovať, že Trenčianske Teplice, najmä v letnom období, dôsledne naplňajú zmysel a poslanie pojmu - regionálna kultúra. Dovoľte, aby som touto cestou akciovej spoločnosti KÚPELE TREŇCIANSKE TEPLICE i ďalším spoluorganizátorom kultúrneho života zaželal do budúcich rokov veľa úspechov a zdaru v oblasti umenia, kultúry ducha i účinného ozdravovania tela.

Príjemným oživením rokovania bolo predvedenie Sonáty pre husle a klavír, op. 4, Karola Elberta, ktorý je dnes už jediným žijúcim účastníkom tohto historického podujatia a ktorý sa tohto stretnutia aj v plnom zdraví zúčastnil (hrali V. Jablčok a D. Šašinová). Ďalším príjemným spoločenským aktom bolo udelenie pocty a plakety k Roku slovenskej hudby generálnym riaditeľom NHC Pavlom Baginom pracovníkom, ktorí sa v minulosti významne zaslúžili o rozvoj koncertného umenia.

Pocty generálneho riaditeľa NHC získali:

KAROL ELBERT, hudobný skladateľ a dirigent, dlhoročný redaktor Slovenského rozhlasu v Bratislave.

ZELMIRA GABUROVÁ, dlhoročná pracovníčka Zväzu slovenských skladateľov a koncertných umelcov, účinná spolupracovníčka a organizátorka založenia Slovenskej filharmónie.

Profesor ALBÍN VRTEL, dlhoročný pedagóg Konzervatória a Vysoké školy múzických umení, iniciátor významných kultúrnych podujatí na Slovensku.

VLADIMÍR HORVÁTH, dlhoročný pracovník Slovenskej filharmónie a jeden z iniciátorov vzniku Slovenského komorného orchestra.

Dr. VILIAM HAFNER, dlhoročný organizátor hudobných podujatí na Slovensku, zaniatený propagátor slovenskej hudobnej kultúry.

Profesor JÁN PRAGANT, koncertný umelec a dlhoročný pedagóg Konzervatória v Bratislave, iniciátor rozvoja hudobného života na Slovensku.

Profesorka MAGDA MÓRYOVÁ, dlhoročná pedagogička spevu a hry na klavíri na Konzervatóriu v Bratislave, ktorá sa svojou prácou podieľala na vzniku pravidelných súťažných podujatí v rámci školského systému na Slovensku.

LADISLAV SCHLEICHER, dirigent a hudobný pedagóg, dlhoročne aktívny umelec a organizátorský v oblasti hudobnej kultúry, autor príspevku o rozvoji hudobnej kultúry v Bratislave.

RUDOLF VANEK, dlhoročný tajomník Zväzu slovenských skladateľov a koncertných umelcov, iniciátor Kruhu priateľov hudby na Slovensku a zakladateľ Prehliadky mladých koncertných umelcov v Trenčianskych Tepliciach.

Zvyčajne po takomto podujatí býva aj diskusia. Prihlásil sa do nej jeden reprezentant regionálneho kultúrneho centra, ktorý v dobrej vôli otvorene upozornil, že hudobné kabinety vlastne nič nerobia. A prečo? Lebo nemajú peniaze. Majú síce zriadené dobré pracovné podmienky (rozumej: kancelárie), ale peniaze na činnosť nemajú. A tak sa očakáva zážrak od Národného hudobného centra, že zachráni hudobný život na našom Slovensku, ktorý kedysi, za čias Kruhov priateľov umenia a ekonomickej stimulácie štátu, mal určitý štandard. A tak o dnešku vlastne pomlčme. Ešte šťastie, že včas prišlo pozvanie na obed, kde sa diskutovalo bilaterálne za hranatými jedálenskými stolmi a spomínalo, aké to vlastne kedysi bolo... (to už nech si každý domyslí sám).

Trenčianskoteplické stretnutie však nebolo asi márne, treba oceniť iniciatívu NHC znovuožiť naše dobré tradície v miestach, akými sú nielen Trenčianske Teplice, ale aj ostatné atraktívne kúpeľné strediská. Pravda, sociálne zloženie návštevníkov kúpeľov sa spred 60 rokov radikálne zmenilo. Ale to je už celkom iná pesnička a treba len dúfať, že pre bohaté podnikateľské subjekty nebude zaujímavá iba Sparta Praha, ale aj naše slovenské kúpele prinavracajúce zdravie a kultúru, duševnú pohodu...

Našťastie, záver podujatia opäť patrili hudbe. A to novej nastupujúcej generácii, ktorá tu bola reprezentovaná menami Róbert Gašparík, Juraj Vajo, Rudolf Pepucha, Jana Kmitová, Anton Steinecker, Tomáš Boroš, Rastislav Dubovský a Petra Bachratá. Publikum síce nebolo ako pred šesťdesiatimi rokmi, ale azda tradícia sa ešte raz zopakuje...

MARIÁN JURÍK
Snímka: S. Bartovič a archív

Spevnosťou obdarené umenie

Od študijných rokov na bratislavskom Konzervatóriu je poniektorým z nás hudobný skladateľ **Milan Novák** známy ako človek, vždy naklonený priateľstvu. S hravým úsmevom na perách rozpráva o svojich pracovných výsledkoch i zámeroch, o niektorých z množstva skladieb rozmanitých štýlov, žánrov, obsahových zameraní, formách interpretácií atď. Na Cikkerových hodinách svojím absolútnym sluchom udivoval presnými analýzami aj najzložitejších akordických súzvukov, či presnými určeniami tónin a tonalit. A nie menší obdiv vzbudzoval virtuóznou hrou na klavíri nadobudnutou pod vedením Frisca Kafendu. Na hodinách kompozície a hudobných foriem s prof. Alexandrom Moyzesom suverénne prehrával štvorročne Mozartove symfónie, hoci predlohy určite nikdy predtým nevidel.

Moyzesova kompozičná škola pomáhala rozvíjať všestrannú Novákovu hudobnú predstavivosť na stupeň dokonalosti, ktorá začínajúcemu umelcovi razila cestu k dirigentskému pultu. V triede prof. Kornela Schimpla a neskôr aj Václava Talicha sa Novákovu hudobné ctenie ešte výrazne prehĺbilo, nadobúdalo istotu, potvrdenú výsledkami absolventských koncertov, ktorými demonštroval svoje kvality. Brahmsova Symfónia D dur, Dvořáková Serenáda E dur, Brandenburský koncert D dur od J. S. Bacha, Jenská symfónia od J. F. Witta, opera Ch. W. Glucka Orfeus a Eurydika nepatria medzi ľahko zvládnuteľné. Naopak. Absolventskou previerkou za-

Snímka: I. Grossmann

čínajúceho dirigenta bolo aj naštudovanie a uvedenie prvého moyzesovského programu SLUK-u na prvom vystúpení telesa vo Zvolene roku 1949.

To všetko bolo výbornou prípravou pre jeho funkciu dirigenta Symfonického orchestra Čs. rozhlasu v Bratislave. Iba na krátko, lebo roku 1950 musel na vojenčinu a vojenskú uniformu vyzliekol až v roku 1987 v hodnosti

plukovníka, umeleckého šéfa VUS-u v Bratislave, ovččený titulom národného umelca a mnohými oceneniami a vyznamenaniami.

Prechodom do tohto telesa sa Milanovi Novákovi otvoril priestor nedohľadných rozmerov, kde sa naplno rozvinula jeho kompozičná aktivita. Pod jeho vedením sa súbor rozvinul na teleso vysokých umeleckých kvalít a veľkého spoločenského významu. Od menších piesňových a tanečných foriem sa program súboru rozvíjal až po veľké ucelené kompozície v podobe akýchsi minimuzikálov, či scénicko-hudobných, speváckych a tanečných útvarov. Od mnohých úprav slovenských a iných ľudových piesní, cez zborové skladby, až po kompozície napr. *Stráž na Dunaji*, jeho tvorba smerovala k dielam ako *Orlie hniezda nedobyjú*, *Veselá vojna*, *Lysistratída*, *Balada o strome* (uvedená aj na scéne SND), *Kde končí hra* atď. V nich dominovala vojenská a mierová tematika, ktorá vplývala aj na ostatnú časť bohatej žánrovej palety Milana Nováka.

Vo veľkom množstve filmovej hudby nemožno obísť podiel skladateľa pri výslednom tvarovaní Bielikových (a i.) filmov, ako *Kapitán Dabač*, *Štyridsaťštyri*, *Šťastie pride v nedeľu*, *Posledný návrat* a mnoho krátkych populárno-náučných filmov. Všetky charakterizuje príznačná vlastnosť, že hudba je spoločiteľom dramatického obsahu, jednoliatym hudobno-umeleckým procesom, závislým a súčasne podporujúcim ideový vývin vizuálnej zložky.

Milan Novák zásoboval tvorbu aj časť repertoárov svojich bratov, dcér, syna i vnuka - všetko hudobníkov. Preto vznikli diela *Koncert pre harfu a orchester*, *Violončelový koncert*, *Tri skladby pre hoboj a orchester*, *Re-*

miniscencie pre čelo a orchester, *Parafrázy pre flautu a orchester*, *Sonatína pre flautu*, *Sonatína pre klarinet*, *Návraty pre čelo, harfu a orchester* atď.

Táto produkcia má pokračovanie v ďalších orchestrálnych a komorných dielach, v zozname ktorých nachádzame *Štyri orchestrálne prelúdiá*, *Scherzo*, *Rapsódiu*, *Concertino pre trúbku a orchester*, ďalej *Kvartetino pre sláčiky*, *Hudbu pre flautu a sláčikové kvarteto*, *Variácie pre sláčikové trio*, *Akvarely pre dychové kvinteto*, *Sonátu pre harfu* atď.

Novák je autorom množstva skladieb inštruktívno-prednesového zamerania pre deti a mládež, pre detské zbory a spevácke telesá dospelých. Javiskovú tvorbu obohatil dvoma operetami (*Plná poľná láska*, *Nie je všedný deň*), muzikálom *Opera mafiózo* a jednoaktovou operou *Prestávka*. Každé z uvedených diel sledovalo aktuálnu tematiku a nastavovalo zrkadlo spoločenským javom. Novák úspešne zasiahol do širokého registra umeleckých foriem. Chcel skúsiť všetko. Na objednávky vznikali aj skladby ako *Sonatína pre fagot a klavír*, *Hudba pre trombón a sláčikový orchester*, *Minixhibície pre štyri trombóny*, *Retrospektívy (Život študentov) pre štvorročný klavír, flautu a sláčiky* a i.

Skladateľ píše na výzvy záujemcov, v jeho tvorbe dominuje kantabilnosť, vynikajúca inštrumentácia, tematická nápaditosť, bezprostrednosť obsahu, teda komunikatívnosť a zdravé hudobné ctenie. Jeho hudba má svojich širších i percipientov. Ako významná umelecká osobnosť bol spoločensky aktívny (predseda Zväzu Čs. skladateľov a koncertných umelcov). Jubilujúcemu umelcovi (12. 8. 1927) želáme mnoho zdravia a ďalšie tvorivé úspechy. **MICHAL PALOVČÍK**

Marián Lapšanský jubiluje

Z klaviristu - komplexná osobnosť

Keď som nedávno robila rozhovor s Mariánom Lapšanským pre časopis SLOVENSKO, určený najmä zahraničným Slovákom, v jeho priebehu som si čoraz viac uvedomovala, ako sa tento výnimočný slovenský klavirista rokmi zmenil. Popri charizme večného romantika, miláčika koncertného publika, plachého mladíka, ktorý v sebe tají priam netušené búrky citov - lebo v tejto podobe vyrastal Marián Lapšanský najmä s generáciou svojich takmer vrstovníkov - nadobudol vnútorné rozmery dospelého, zreleho muža, osobnosti, ktorá prerástla akýkoľvek koncertný priestor, vymkla sa hocako dobrej dirigentskej paličke a koncepcii, zatúžiac mnohé veci hudobného života "zadirigovať" na svoj spôsob.

Posúďte sami:

Okrem stále bohatej sólistickej a komornej aktivity je Marián Lapšanský takmer desať rokov vysokoškolským pedagógom na VŠMU, kde o. i. vchoval perspektívne, vo svojom umeleckom odbore dobre pripravené mladé talenty, akými sú Pažický, Solárik, Štefko, Nemec a i. Je riaditeľom Medzinárodných interpretačných kurzov v Piešťanoch, vymyslel a zorganizoval hudobný festival podtatranských miest Musica nobilis (1. ročník bol r. 1996), viac rokov bol na čele Správnej rady Nadácie Cyrila a Metoda, ktorá podporuje najmä mladých umelcov (nadácia vznikla z jeho podnetu r. 1991), je riaditeľom Stredoeurópskeho festivalu koncertného umenia v Žiline, prezidentom Medzinárodnej klavírnej súťaže J. N. Hummela - a od 1. februára t. r. riaditeľom Slovkoncertu, slovenskej umeleckej agentúry, v súčasnosti zložky Národného hudobného centra. Na prvý pohľad sa toľko aktivít (a to som vynechala ďalšie, o ktorých M. Lapšanský ani nehovorí) zdá nezvládnuteľnými. Lapšanský však nikdy nemárne čas. Má v hlave i cieľoch jasno. Navyše - vie si vybrať spolupracovníkov, ktorí mu dokážu pomôcť v rozbehu i vo finiši. I to sa rokmi naučil - odhadnúť, čo môže od koho očakávať.

□□□

Je rozľadený, scestovaný - až na niekoľko výnimiek hral (a to viacnásobne) v takmer všetkých krajinách Európy. Ale koncertoval i v zámoří: Kanade, USA, Japonsku, v Juhoafrickej republike (tu dokonca ako prvý sólista na turné s veľkými orchestrami). Nebál sa zaradiť do svojho repertoáru ani diela slovenských autorov - príznačným sa v tomto zmysle stal pre neho E. Suchoň, ktorého dielo uviedol v USA pred intelektuálnou špičkou...

(Rudolf Firkušný na margo toho napísal: "Mal som nedávno možnosť počuť pána Mariána Lapšanského v New Yorku pri predvedení veľmi náročného diela Eugena Suchoňa. Bol som hlboko zaujatý jeho kvalitami - ako pianistickými, tak aj hudobnými.")

Nuž, veru, pri všetkej náročnej, invenčnej starosti i radosť prinášajúcej práci vysokoškolského pedagóga klavírnej hry, organizátora manažéra, či člena a bývalého popredného funkcionára hudobných spolkov, je Marián Lapšanský v prvom rade najmä brilantný, mnohostranný, polyštýlový a všestranný klavirista. V tomto smere spravil pre Slovensko - už v minulých desaťročiach - neoceniteľnú kultúrnu misiu. A robí ju podnes: od koncertov na Kube - po reprezentáciu v Kapskom Meste... Jeho talent sa ideálne snúbi s vytrvalosťou, húževnatosťou, obrovskou ponukou repertoáru, ktorý

Dávidových spojencov a Ravelove Zrkadlá (z r. 1973), Rachmaninovu Rapsódiu pre klavír a orchester na Paganiniho tému, op. 43 či Prokofievov Koncert C dur č. 3 (z r. 1975), z komornej tvorby napríklad platňu s violončelistom Jozefom Podhoranským (1981), na ktorej preukázal svoj obdivuhodný cit pre komornú hru pri spolukreovaní violončelových sonát od Francoeura, Brévala, Beethovena, resp. na ďalšej platni s Podhoranským na Brahmsových sonátach pre violončelo a klavír (LP z r. 1985). Vedľa "klasicistického" 3. koncertu pre klavír a orchester S. Prokofieva nahral r. 1985 aj dielo priam expresionistického koloritu z dielne toho

Snímka: archív

dokáže "oživiť" v rekordne krátkom čase vďaka racionálnej súvahe pri štúdiu. Lebo akokoľvek sa nám Marián Lapšanský javí ako romantik za klavírom, jadrom jeho osobnosti je nadvláda rácia, ktorá koriguje emocionálne zvädzania a prichádza na pomoc v každej životnej tiesni. Napríklad i vtedy, ak treba zaskočiť na koncertnom pódiu za nemocného zahraničného kolegu a za jednu noc znovu postaviť koncert, ktorý bol zasunutý v pamäti ako záloha impozantnej sólistickej ponuky.

□□□

Vďaka iniciatíve bývalého OPUS-u nahral Marián Lapšanský v minulých rokoch rad gramoplatní, za ktoré sa nemusí hanbiť ani dnes. Náhodne spomeniem Schumannove Tance

istého autora, plné efektov, rytmických zvláštností, skokov, konštruktivistických zaujímavostí - jeho Koncert č. 2 g mol, op. 16... Tajomstvo formy a výpovede Franza Schuberta v jeho Sonáte pre klavír č. 14 a mol je zachytené na sólovej platni M. Lapšanského z r. 1986 - spolu s Brahmsovými Variáciami na Paganiniho tému.

Keď r. 1987 vyšli v OPUS-e Dvořákovy Slovenské tance pre štvorročný klavír - v podaní M. Lapšanského a P. Toperczera - "sklonila" sa pred touto nahrávkou slovenského tandemu pianistov aj tradične prísna a na svoje diela nedotklivá česká kritika. Miloš Pokora napísal do Gramorevue č. 1/88 o. i.: "Je to znamenitá nahrávka! Obaja klaviristi sú tu doslova vo svo-

jom živle a dávajú to každému, kto si ich dvojplatňový komplet vypočuje, náležite vychutnať... Poslucháč má pocit, akoby bol prítomný na koncerte pre dva klavíry... Pritom obaja klaviristi kladú dôraz na čo najpôsobivejšie frázovanie každej melodickej línie. V tom sú obaja úplne jednotní a rozumejú si aj v nepatrných rubatových záchvevoch..."

□□□

To, že dnes Marián Lapšanský nezavrhuje na Slovensku galériu svojich úspešných nahrávok z rôznych štýlových období (vymenovala som z nich iba niektoré), nie je jeho chyba. Aj pri súčasných minimálnych podmienkach hudobnej vydavateľskej činnosti sa mohol zachytiť jeho vývoj za ostatných cca osem rokov - s ponukou na výber repertoáru podľa zväzovania umelca. A tak dnes popredný slovenský klavirista nahráva najmä... v Prahe. To nie je - neboďaj - znak odnárodnosti, ale nezáujmu a malej slovenskej odvahy nadviazať na to, čo tu bolo na vysokej interpretačnej úrovni už pred rokom 1989. Ak dnes nahráva Lapšanský (najmä pre Supraphon) napríklad 13 CD s Fibichovými "Náladami, dojmami a upomínkami", či má realizovať pre to isté vydavateľstvo kompletnú piesňovú tvorbu A. Dvořáka s D. Peckovou a I. Kusnjerom), neznamená to, že by rád nenahrával na Slovensku... Lenže k tomu treba i financie, odvalu, čin z druhej strany namiesto slov o potrebnej národnej hrdosti Slovákov. Treba nás predstavovať ako moderný národ - i cez tzv. vážnu hudbu.

Mám CD s fibichovskou kolekciou M. Lapšanského. Je tu 44 drobných skladbičiek na jedinej platni. Lapšanský v nich dokazuje, že nezabudol spievať - ako pravý romantik (Rudolf Pečman o ňom napísal, že "neprehodnocuje romantizmus z pozície dneška").

Jeho spev je plný prirodzeného "dýchania", v čom mu boli školiteľmi nielen jeho pedagógovia na pražskej AMU, vlastná umelecká skúsenosť, ale - ako priznáva - zvlášť speváci takého rangu, ako P. Schreier, M. Hajóssyová, P. Dvorský, S. Kopčák, E. Urbanová, D. Pecková, s ktorými spolupracuje na piesňových recitáloch a nahrávkach. Ti, podobne ako Lapšanský, rozumejú nielen veľkým hudobným plochám, ale aj hudobným miniatúram. Pri poznaní zmyslu frázy s ňou dokážu prirodzene dýchať a vynášať do popredia jej oblúk a zmysel celkom v súhlase s fyziológiou svojho nástroja - ľudského hlasu.

□□□

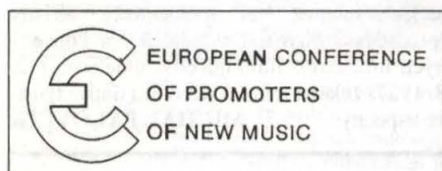
O päťdesiatnikoch, medzi ktorých 21. augusta t. r. vstupuje Marián Lapšanský, nemožno ešte vynášať definitívne sudy. Sú na ceste, ktorá vedie k vrcholu. Už vedľa, ako po nej kráčať, aby vydali zo seba maximum - ale ešte stále dokázali vnímať i krásu. Osobne - prepáčte mi tento subjektívny tón - mám rada umenie, v ktorom je cítiť tlkot ľudského srdca, ale i vysoké klenby a ružicové detaily architektúry. Možno preto si tak vysoko cením aj umenie Mariána Lapšanského. To, že robí desiatky aktivít mimo klavíra - v prospech nášho umenia a nových tvárí na koncertných pódiiach - by stačilo na uznanlivý článok. Ale Marián Lapšanský robí jedno i druhé výborne... **TERÉZIA URSÍNYOVÁ**

Digitalizácia informácií je predpokladom ich uplatnenia v rámci elektronických "high ways"

ROZHOVOR S VEDÚCOU HUDOBNÉHO INFORMAČNÉHO STREDISKA Mgr. OLGOU SMETANOVOU

Hudobné informačné stredisko (HIS), založené v roku 1964, patrí k najprestížnejším organizačným jednotkám Hudobného fondu v Bratislave. Jeho cieľom je propagovať a prezentovať slovenské hudobné umenie doma i v zahraničí. HIS je členom Medzinárodnej asociácie hudobných informačných stredísk (International Association of Music Information Centres - IAMIC), Európskej konferencie propagátorov novej hudby (European Conference of Promoters of New Music - ECPNM) sídliacej v Holandsku a Medzinárodnej asociácie hudobných knižníc (International Association of Music Libraries - IAML).

● Tvoja pracovná dráha je spojená s Hudobným fondom a jeho HIS od samého začiatku tvojho profesionálneho pôsobenia. Po skončení hudobnej teórie na VŠMU si najprv bola štipendistkou fondu, neskôr si tu spolupracovala pri udeľovaní štipendií mladým umelcom. Záujem o bezprostredný kontakt s hudobným dianím súčasnosti Ťa priviedol r. 1990 do HIS a od októbra 1993 stojíš na čele tohto útvaru. Stala si sa aktívnou propagátor-

kou súčasnej hudby a vytvorila si si osobné i pracovné väzby s jej širšími domami i v zahraničí. O tom, že Ťa aj zahraničie uznáva, svedčí fakt, že si členkou výborov renomovaných medzinárodných hudobných organizácií - Výboru Európskej hudobnej rady (European Music Council - EMC) a Výboru Európskej konferencie propagátorov súčasnej hudby (ECPNM). V týchto dňoch si sa vrátila z výročného zasadania Medzinárodnej asociácie hudobných informačných stredísk (IAMIC) z holandského Bergenu a z Generálnej konferencie ECPNM vo fínskom Viitasaari. Čo všetko so sebou prináša členstvo v týchto nadnárodných hudobných organizáciách?

Medzinárodná asociácia hudobných informačných stredísk (IAMIC) združuje takmer 40 hudobných informačných stredísk z celého sveta. Každoročne jeden z členských HIS usporiada výročnú konferenciu, na ktorej sa jednotliví členovia navzájom informujú o svojej celoročnej činnosti. Súčasťou programu je zoznámenie sa s hudobným životom hostiteľskej krajiny, ako aj ďalšie témy relevantné pre prácu HIS, ako rozvoj technických médií a ich použitia v dokumentačnej a propagačnej práci HIS, s tým súvisiaca pro-

blematika copyrightu, manažérske techniky a podobené. Tieto stretnutia sú veľmi cenné aj preto, že poskytujú platformu na otvorenú a kritickú diskusiu. Atmosféra dôvery a pochopenia je veľmi motivujúca. Jeden z konkrétnych výsledkov tohtoročného stretnutia čoskoro uvidíme v Internete v podobe spoločnej home page. Ďalšie sú v podobe informácií o práci hostiteľského DONEMUS, ktorý je mimoriadne moderným vydavateľstvom, takmer výlučne zameraným na vydávanie diel súčasných holandských skladateľov. Okrem vydávania hudobníka má vlastnú koncepciu vydávania CD nosičov a spolupracuje pri vytváraní efektívneho počítačového programu, ktorý by bol schopný ponúknuť komfortné simultánne čítanie partitúry s posluhom nahrávky.

Európska konferencia propagátorov novej hudby (ECPNM) združuje predovšetkým riaditeľov i manažérov festivalov súčasnej hudby v rámci Európy. Sídlí v holandskom Gaudeamus a má vyše 80 členov. Každoročne vydáva kalendár hudobných udalostí, sprostredkovaná svojím členom informácie o možných grantoch v rámci európskych kultúrnych programov a vytvára platformu pre vzájomnú spoluprácu svojich členov. Na svojom poslednom stretnutí vo fínskom Viitasaari počas festivalu "Time of Music" zorganizovala konferenciu na tému "Budúcnosť festivalov novej hudby", na ktorej svoje názory prezentovali riaditelia z Huddersfieldu, Varšavskej jesene, Ars Musica Brussel a Sonambiente festival v Berlíne. ECPNM ma delegovala za svojho zástupcu do Výboru Európskej hudobnej rady (EMC).

Práca v EMC je mimoriadne zaujímavá. Na najbližšie obdobie má niekoľko prioritných projektov. Je to vytvorenie špecializovaného slovníka najfrekvencovanejších hudobných termínov v 15 jazykoch, ktorý by mal pomôcť najmä mla-

dým hudobníkom. Uvažuje sa o jeho vydaní v knižnej i elektronickej podobe. Ďalším projektom, ktorý EMC zastrešuje, je "Európsky parlament 2000". Mladí zboristi, združujúci sa v "Europa Cantat" a inštrumentalisti z Medzinárodnej asociácie európskych mládežníckych orchestrov (EAYO), sa dohodli na spoločnom stretnutí s predstaviteľmi Európskeho parlamentu v Štrasburgu v roku 2000, aby politikom ne-sprostredkovane predniesli svoje predstavy a požiadavky podporujúce hudobné vzdelávanie a rozvoj hudobného umenia v budúcom tisícročí. Aktivita EMC smerom k novovznikajúcim európskym štruktúram je rozhodujúca, pretože práve teraz sa kladú základy legislatívy, ktorá bude ovplyvňovať finančné podmienky pre rozvoj umenia v budúcom období.

● Predpokladám, že Tvoje postavenie v medzinárodných hudobných štruktúrach pôsobí podnetne aj na domáci hudobný život.

Pokiaľ siahajú moje informácie, Slovenská hudobná rada, ktorá je priamym zástupcom Slovenska v EMC i v Medzinárodnej hudobnej rade (IMC), zápasí s finančnými ťažkosťami. Tie jej momentálne neumožňujú plniť úlohy, pre ktoré bola založená. Informácie a kontakty, ktoré považujem za cenné, sa snažím odovzdávať priamo

organizáciám, o ktorých viem, že chcú byť v aktívnom kontakte s dianím vo svete.

● Kto je teda najdôležitejším domácim, respektíve medzinárodným partnerom HIS pri šírení súčasnej hudby?

Naša práca je založená na neustálom hľadaní partnerov. Nie je to získavanie raz a navždy. To existuje v rovine individuálnych záujemcov. V prípade festivalov, ktoré každoročne hľadajú niečo zaujímavé pre svoje publikum, sa nemožno spoliehať na to, že budú automaticky zaraďovať naše diela do programu. Členstvo v medzinárodných organizáciách je koncentráciou potenciálnych záujemcov, ale ďalšie možnosti závisia od množstva rôznych faktorov. V domácom prostredí spolupracujeme s festivalmi súčasnej hudby - Večery novej hudby, Melos-Étos, Prehľadka novej tvorby a s ďalšími organizáciami, ktorým leží na srdci súčasná hudba (napr. Slovenská sekcia ISCM).

● V rámci seminára o súčasnej škótskej hudbe na pôde Hudobného fondu v máji t. r. zaujala ma informácia vedúcej Škótskeho hudobného informačného strediska Kirsten McCueovej o zameraní ich činnosti. Stredisko (financované v plnom rozsahu štátom) sa totiž zameriava na šírenie autorov, o ktorých vydavateľstvá ešte neprejavili záujem (ide o renomované londýnske vydavateľstvá). A tak vydavateľská zmluva je pre autora zárukou nielen zodpovedajúceho finančného ohodnotenia, ale aj propagovania a šírenia samotným vydavateľom. Švédsky HIS zasa ako inštitúcia, ktorá je súčasťou Švédskeho ochranného zväzu autorského (STIM) a ktorej činnosť je financovaná na 70-80 % touto spoločnosťou, spolupracuje výlučne s tými skladateľmi, ktorí sú členmi STIM. - Nechceme porovnať neporovnateľné, propagovanie súčasnej hudby má v každej krajine svoje špecifiká i tradície závislé v nemalej miere od existencie či absencie jednotlivých zložiek hudobnej infraštruktúry. Mohla by si však v tejto súvislosti bližšie vysvetliť, aké kritériá regulujú rozsah propagačnej činnosti slovenského HIS? Pre ktoré konkrétne profesijné činnosti, prípadne ktoré oblasti hudobného života poskytuje HIS informačný servis?

Každé hudobné informačné stredisko má svoje individuálne charakteristiky, ale jednou dominujúcou spoločnou črtou je sústredenie sa na súčasnú tvorbu. Špecifiká jednotlivých HIS súvisia, ako si už naznačila, so spôsobom ich finan-

covania. V Holandsku majú napríklad okrem vydavateľsky zameraného DONEMUS aj medzinárodné centrum GAUDEAMUS. Obe sú financované zo štátneho rozpočtu a svojou činnosťou sa vzájomne dopĺňajú. Financovanie HIS autorskou ochrannou organizáciou, ako je to v prípade švédskeho ale aj fínskeho HIS, sa samozrejme, odrazí aj v prioritách ich činnosti. Hudobné informačné stredisko Hudobného fondu je jedným z mála stredísk, ktoré na svoju činnosť nedostávajú žiadne dotácie z Ministerstva kultúry ani zo SOZA. Na našu činnosť v plnom rozsahu prispieva Hudobný fond, ako na jednu z foriem svojej podpornej činnosti. Ďalšie zdroje, ako to bolo napríklad v prípade festivalu Večery novej hudby, sa snažíme získavať zo zahraničia, hlavne prostredníctvom kultúrnych inštitútov pôsobiacich na Slovensku. Hudobné informačné stredisko Hudobného fondu, okrem toho, že je "majákom", ktorý sprostredkuje prvý kontakt so slovenským hudobným životom, sústreďuje sa na propagáciu súčasných tvorcov v podobe spracovávaní kompletných informačných materiálov o ich živote a hlavne tvorbe. Uživateľmi týchto informácií sú najmä domáci a zahraniční hudobní profesionáli - muzikológovia, hudobní publicisti, organizátori festivalov a koncertov, interpreti a najmä študenti. Keďže pod strechou Hudobného fondu existuje vydavateľské oddelenie, máme k dispozícii aj samotné hudobné materiály, čo nám - vo väčšine prípadov - umožňuje poskytovať kompletnú informáciu o diele. O prezenčné štúdium partitúr spolu s audio záznamom, ktorých je v HIS vyše 4000, je asi najväčší záujem. Na rozdiel od krajín, v ktorých časť propagačnej práce preberá na seba komerčné vydavateľstvo, na Slovensku nerozlišujeme medzi vydávanými a nevýdávanými autormi, keďže skutočná vydavateľská prax sa ešte nerozbehla.

● Je HIS médiom, prostredníctvom ktorého slovenský hudobný skladateľ hľadá kontakt so zahraničím?

To je otázka pre skladateľov. Podľa môjho názoru áno, hoci HIS určite nemôže suplovať všetky chýbajúce články infraštruktúry. A tých je na Slovensku príliš veľa. Ako som už predtým spomenula, vydavateľ je veľmi podstatný článok. Autorovi sa ťažko presadzujú vlastné diela a systém osobných manažérov sa u nás doteraz neujal. HIS je povinné vytvárať širokospektrálne ponuky záujemcom o našu tvorbu a agentáž pre individuálnych tvorcov nie je našou prácou. Každý skladateľ chce byť slávny a bohatý, HIS môže však pre túto metu vytvárať len základné predpoklady. Jednou z ciest, ktorú sa snažíme využívať, sú kontakty s festivalmi. Organizátori festivalov často ľahšie akceptujú slovenských interpretov s tým, že si do programu zaraďia dielo slovenského autora, ako to bude napríklad na festivale v anglickom Warwicku, ktorý na základe nášho návrhu akceptoval Moyzesovo kvarteto. Tiež sa snažíme získavať zahraničných interpretov pre diela slovenských skladateľov. Najnovšie dielo pre zahraničného záujemcu vyšlo z pera Ilju Zeljenku. Myslím si, že by sme mali viac využívať symboly interpret-skladateľ na uvádzanie pôvodných slovenských skladieb. Veľmi dobrý spôsob propagácie je pozývanie zahraničných kritikov, publicistov a organizátorov na domáce festivaly. Tento spôsob v posledných rokoch, žiaľ, zlyháva z nedostatku finančných prostriedkov.

● Séria rozhovorov, ktoré si urobila pre Hudobný život s mladšou generáciou slovenských skladateľov (D. Matej, P. Machajdík, M. Piaček), ako aj Tvoja viacročná inšpiratívna spolupráca s organizátormi a dramaturgm festivalu Večery novej hudby, napovedajú, že sú Ťa títo autori veľmi blízki. No, zdá sa mi, že je to vzájomné.

Podnet na tieto rozhovory dala redakcia Hudobného života. Zatiaľ boli publikované tri a mienime pokračovať v rozhovoroch s ďalšími autormi. Táto práca je veľmi príjemná a inšpirujúca. Verím, že odhaľovanie osobného sveta skladateľov je rovnako zaujímavé aj pre čitateľov.

Olga Smetanová

Snímka: P. Kastl

● Slovenskí akordeonisti sa k Tebe hlásia ako k svojej patrónke a ochrankyni, či už ide o pomoc pri získavaní fondových štipendií, napísanie recenzie na akordeónové recitály alebo o konkrétne projekty, v ktorých sa angažuješ. Si editorkou CD projektu Chorálová fantázia - Súčasný slovenský akordeón, ktorý vydal HF v roku 1994 so 6 skladbami J. Hatríka v podaní slovenských akordeónových virtuózov, rovnako si "ideovým otcom" akordeónového recitálu Borisa Lenka v rámci Večerov novej hudby '97, "koncertu, ktorý sa považoval väčšinou zúčastnených - poslucháčmi, interpretmi a muzikológmi ako jeden z najlepších na tomto festivale" (citáty sú prevzaté z júrovej relácie Štúdia novej hudby Rádia Ragtime).

Asi to bude sklonom k menšinovým žánrom. Vlastne aj záujemcovia o súčasnú hudbu tvoria menšinu. Akordeón je mi navyše blízky aj preto, lebo som sa tomuto nástroju venovala počas svojich konzervatoriálnych štúdií v Košiciach. Postoj mnohých profesionálov k tomuto nástroju považujem za diskriminačný a tak som sa snažila prispieť k tomu, aby sa zmenil. Chcela som len pridať ruku k dielu, začatému prvou akordeónovou pedagogickou na VŠMU p. Szókeovou, ako aj ďalšími interpretmi (V. Čuchran, R. Kákoni, L. Žovic a B. Lenko). Jedným z týchto krokov bola CD platňa "Chorálová fantázia". Zaradenie diel Juraja Hatríka bolo celkom prirodzené, pretože J. Hatrík napísal pre akordeón asi najviac skladieb zo slovenských skladateľov vôbec a tieto si našli nielen cestu na koncertné pódia, ale boli dokonca aj repertoárom na medzinárodných akordeónových súťažiach. Aj napriek tomu istý distanc voči akordeónu pretrvával. Preto ma teší, že sólový akordeónový recitál bol nielenže akceptovaný programovým výborom Večerov novej hudby, ale mal aj veľmi priaznivý ohlas u poslucháčov prítomných na koncerte. Verím, že to bol ďalší krok k zbavovaniu sa predsudkov. Prostredníctvom vynikajúceho interpreta a sviežich skladateľských nápadov to nebolo až také ťažké.

● Vráťme sa na chvíľu k Tvojim začiatkom v HIS. Tvoja predchodkyňa na poste vedúcej HIS, aktívna propagátorka slovenskej hudby PhDr. Viera Polakovičová, CSc., bola vymenovaná v roku 1993 za stálu delegátku Slovenskej republiky pri Sekretariáte UNESCO v Paríži. Viem, že naďalej udržiavate dobré pracovné i osobné vzťahy. Zaujímalo by ma, čo vzišlo z tohto vzácného blízkeho kontaktu s UNESCO a francúzskou metropolou vo vzťahu k súčasnej slovenskej hudbe?

Dr. Polakovičová naštartovala profesionálnu orientáciu HIS smerom k medzinárodným organizáciám. Počas jej vedenia sa HIS stalo aktívnym členom IAML, IAMIC a neskôr aj ECPNM. V tomto smere som mala veľmi zjednodušenú cestu. Mojou úlohou bolo len ďalej tieto kontakty udržiavať a rozvíjať. Pôsobenie Dr. Polakovičovej v Paríži jej umožňovalo aj naďalej pomáhať pri prenikaní slovenskej hudobnej kultúry do jed-

nej z najdôležitejších metropol sveta. Takmer hneď po jej nástupe na post stálej delegátky sme spolu s vtedajšou kultúrnou radkyňou Dr. Michaelou Jurovskou začali spolupracovať na príprave projektu "Présence Slovaque", ktorý zahrnoval týždennú prezentáciu popredných hudobných telies zo Slovenska i Francúzska s pôvodnou slovenskou skladateľskou tvorbou (Hudobný fond zadal 3 objednávky na nové diela). Žiaľ, komplikácie, ktoré vznikli, neboli riešiteľné na úrovni zanjatencov pre tento projekt a nakoniec viedli k zrušeniu práve tejto hudobnej časti.

● **HIS bolo založené a vybudované ako dokumentačné a študijné stredisko s vlastnou príručnou knižnicou, fonotékou a diskotékou, fotoarchívom, prehrávacími možnosťami atď., pričom bol úzko prepojený na ďalšie útvary Hudobného fondu, zvlášť na Vydavateľstvo (partitúry, CD) a Požičovňu a archív notového materiálu, ktoré ho zásobovali vlastnou produkciou. V dnešnom multimediálnom svete sa však informačný servis nezaobíde bez počítačom spracovanej databázy, dokonca moderné informačné stredisko si vieme predstaviť aj bez "klasického" archívu (a následného zápasenia s priestorom). Ako sa vyrovnáva HIS s týmto problémom?**

Digitalizácia informácií bola našou prioritou v posledných rokoch. Predtým používaný kartotekový systém neumožňoval pružné podávanie kompletnej informácií. V súčasnosti sa už približujeme štádiu, kedy budeme schopní poskytnúť väčšinu informácií o dielach, inštrumentácii, skladateľoch na počkanie. Samozrejme, pracujeme s cenovo najprístupnejšími databázovými programami, takže za sofistikovaným softwarom našich zahraničných kolegov na miľe zaostávame. Digitalizácia informácií je predpokladom ich uplatnenia v rámci elektronických "high ways". Preto sme už na konci roku 1995 vytvorili prvú skúšobnú home page HIS, ktorá odvtedy prešla viacerými zmenami. Jej najnovšia verzia bude čoskoro prístupná na adrese <http://www.sanet.sk/logos/mca/mic.html>. Priestorový problém, ktorý si spomenula, sa snažíme riešiť práve v tomto období, kedy obnovu priestorov HIS využívame na vytvorenie koncíznejšieho spôsobu uschovávania informácií, najmä tých v tlačenej podobe. Ostáva nám ešte vyriešiť zastarávanie fonotéky. Tu by sme radi využili dostupnú techniku, aby sa nahrávky mohli udržiavať v použiteľnom stave. Samozrejme, ideálne by bolo získať nové nahrávky väčšiny skladieb, pretože tak ako zastaráva nosič, starne aj samotná interpretácia. V dnešnej digitálnej ére sú na propagačné účely mnohé existujúce nahrávky použiteľné len s vysvetľujúcim komentárom. Súčasťou nášho archívu sú aj fotografie umelcov. Ich skladovanie si vyžaduje dodržiavanie špeciálnych

skladovacích podmienok, ktoré, žiaľ, my nemáme k dispozícii. Počítače ponúkajú riešenie aj pre tento problém. Novú kolekciu fotografií, ktorú pre nás momentálne pripravuje fotograf pán Kastl, čaká, dúfajme, lepšia budúcnosť.

● **Čo chýba na Slovensku najviac pre profesionálnu informačno-propagačnú prácu? Vieme, že márne by sme hľadali lexikón slovenských hudobných skladateľov 20. storočia, alebo aktuálnu ročenku domáceho hudobného života s charakteristikami a údajmi o činnosti jednotlivých hudobných oblastí i štatistikami hudobného priemyslu. Ty ako to vidíš, kde musíme čeliť informačnému vákuu?**

Krátko povedané - finančné prostriedky. Mienkotvorným systémom dnešnej spoločnosti je "imagológia". Propagácia čohokoľvek, alebo komplexnejšie marketing, je už dnes samostatný študijný odbor. V oblasti umenia má navyše svoje zvláštnosti. Nevykazuje momentálne zisky. Prostriedky do nej vložené sa vracajú pomaly a nemajú číselnú podobu. V kontexte priorit súčasnej spoločnosti sa prostriedky na podporu existencie umenia hľadajú veľmi ťažko. Propagácia sa potom vníma ako luxus, ktorý si nemôžeme dovoliť. Na Slovensku, zdá sa, má problémy s prežitím dokonca aj hudobný priemysel, ktorý je v mnohých západných krajinách jedným z najziskovnejších odvetví vôbec (po turistike, ktorá je svetovou prioritou). Samozrejme, aj propagácia má svoje kontexty. Ťažko ju robiť tam, kde neexistuje základná báza. Absencia hudobného vydavateľstva, ktoré by malo saturovať a rozvíjať potreby hudbymilovných Slovákov, preukazuje už teraz vážne dôsledky napr. v oblasti hudobného vzdelávania, čo veľmi úzko súvisí aj s vychovávaním budúceho publika pre koncerty vážnej hudby.

● **V zahraničí vychádzajú ročenky zamerané na oblasť služieb a hudobného biznisu (MUZI-KONTAKT, Česká republika), alebo naopak príručky, ktoré prinášajú súhrnný pohľad na štruktúru hudobného života a ktoré sú určené pre všetkých priateľov hudby (Musikhandbuch für Österreich-Österreichische Komponisten der Gegenwart), prípadne sú zacielené len na jednu profesijnú oblasť a vymedzené teritórium ako PAYE (Performing Arts Yearbook for Europe) na oblasť výkonného umenia v Európe. PAYE predstavuje praktickú a nevyhnutnú príručku pre hudobné spoločnosti i interpretov, ktorí hľadajú angažmán, finančnú podporu pre seba i svoj projekt, potrebujú informácie prípadne pomoc v súvislosti s výkonom svojej profesie. HIS vydáva Slovenský hudobný adresár (vyšiel naposledy v roku 1996 v náklade 500 ks), aké má adresár praktické využitie?**

Zmapovanie infraštruktúry hudobného života je prvým predpokladom pre akýkoľvek kontakt.

Preto považujeme vydávanie Slovenského hudobného adresára za veľmi dôležité. K tebou spomenutým adresárom by som ešte pridala MUSIK ALMANACH, vyše 100 stranový adresár vydávaný Nemeckou hudobnou radou, ktorý je "bibliou" nemeckej hudobnej infraštruktúry. V zahraničí sa publikácie tohto typu vysoko oceňujú a na ich vytvorenie existujú potrebné finančné prostriedky. Na Slovensku, zdá sa podporu projektov podobného druhu podceňujeme, hoci o jeho praktickom využívaní v práci našich kolegov doma i v zahraničí niet pochyb.

● **Nájdú u vás mladí umelci potrebné informácie o domáciach i medzinárodných súťažiach, seminároch a interpretačných kurzoch?**

Na pomoc študentom pripravujeme preklady interpretačných i skladateľských súťaží, ktoré nám do HIS zasielajú rôzni usporiadatelia. Vydávame to štvrťročne v informačných listoch Presto, ktoré môže dostávať každý, kto nahlási svoju adresu do našej databázy. O informácie uverejňované v Preste je pomerne veľký záujem. Niekedy sa snažíme aj aktívne regrutovať študentov na niektoré interpretačné semináre alebo kurzy. Zdá sa mi, že dnes už mnohí z nich hľadajú na život oveľa realistejšie a skôr ako kurzom dávajú prednosť výnosnejším angažmán.

● **Vďaka Sorosovmu centru pre súčasné umenie si absolvovala v roku 1996 študijný pobyt v USA. Čo znamenala pre Teba táto cesta? Aké zážitky máš z New Yorku?**

Mala som šťastie byť jednou z tridsiatich vybraných účastníkov projektu ArtsLink, na ktorý sa každoročne hlási vyše 500 kandidátov z krajín bývalého východného bloku. Šťastím bolo aj to, že pobyt som mohla stráviť v New Yorku, ktorý je považovaný za mesto určujúce trend v oblasti súčasného umenia. Prioritou môjho pobytu bola spolupráca s American Composers Orchestra, ktorý sa venuje uvádzaniu diel amerických skladateľov, samozrejme, s veľkým zastúpením súčasnej hudby. Projekt - festival, ktorého som sa zúčastnila, bol koncentrovaný na predstavenie brazílskych súčasných skladateľov newyorskému publiku. Mala som možnosť zúčastniť sa rokovania s manažmentom Carnegie Hall a Lincoln Centre, vidieť prácu s médiami, zúčastniť sa rozhovorov brazílskych a amerických skladateľov, osobne sa zoznámiť s Ph. Glassom, S. Reichom, G. Kluevskom, L. V. Vierkovou, D. Langom. Všetok "voľný" čas som venovala ďalším koncertom v Lincoln Centre, kde som počula popredný súbor "Bang on a Can All Stars", alebo "S. E. M." Petra Kotika, ako aj aktivítam menej oficiálnych hudobných organizácií v "downtown" ako "Roulette and Einstein", "The Kitchin", "Knitting Factory", "Experimental Intermedia" a. i. Samozrejme, súčasťou atmosféry New Yorku je aj množstvo drobných galérií súčasného umenia

v SOHO, ale nevynechala som ani popredné svetové múzeá Guggenheim alebo Metropolitan. New York je až živočišne energický, človek je tam vystavený situáciám, na ktoré nie je v domácom prostredí zvyknutý. Životné tempo je veľmi rýchle. Pobyt v New Yorku je veľmi dobrá životná skúsenosť.

● **Čo si zo svojich doteraz dosiahnutých propagátorských úspechov ceníš najviac a do čoho mieniš vložiť svoju energiu v najbližšom období? A celkom na záver: ktoré aktivity HIS považuješ súčasnosti za najuspokojivejšie?**

Pre mňa je cenne uvedenie každého diela slovenského skladateľa. Ešte zaujímavejšie sú zahraničné objednávky nových diel. V tomto smere si veľmi vážim objednávku Varšavskej jesene pre Mareka Piačeka. Skladba bude uvedená na jubilejnom 40. ročníku v septembri tohto roku. V budúcnosti by som rada využila svoje členstvo vo výboroch medzinárodných organizácií na zoznámenie členov týchto organizácií s hudobným životom a jeho organizátormi na Slovensku. Preto plánujem spoločné stretnutie členov výboru ECPNM a EMC v Bratislave počas tohtoročného festivalu Melos-Étos. V rámci nášho členstva v IAMIC sa pokúšam o užitú spoluprácu v rámci krajín bývalého východného bloku. Je to veľmi náročné, pretože v mnohých krajinách HIS nikdy neexistovali, v ďalších existujúce zanikli, alebo zápasia s finančnými problémami. Predpokladám, že s pomocou Open Society Fund sa nám podarí vybudovať fungujúcu sieť HIS v krajinách strednej a východnej Európy. Táto téma by mala byť predmetom rokovanií predstaviteľov existujúcich i potenciálnych HIS v novembri tohto roku v Bratislave a tiež v septembri 1998, kedy spolu s rakúskym HIS budeme hostiteľmi Medzinárodnej konferencie IAMIC vo Viedni a Bratislave.

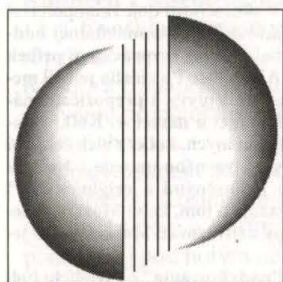
Práca v HIS je veľmi rozmanitá a často rozptýlená do supľovania potrieb, ktoré tým, že ich nezastrahuje nikto iný, ostávajú na našich pleciach. Žiaľ, limitované finančné zdroje nás nútia vypúšťať isté druhy činnosti. Neboli sme schopní finančne utiahnuť publikovanie časopisu Slovak Music určeného zahraničným záujmom. Vydávanie podobných časopisov v zahraničí podporuje vo veľkej miere štát v rámci svojej zahraničnej propagácie. Rovnako sme sa museli vzdať hlavného organizátorstva festivalu Večery novej hudby. Snažíme sa byť aspoň aktívnym spoluoorganizátorom. HIS je stále jediným centrom na Slovensku, ktoré môže poskytnúť najkompletnejšiu informáciu o súčasnej slovenskej tvorbe. Za najbližšiu stránku HIS považujem jeho pracovníkov, ktorých profesionalita a zaoberanosť sú najväčšími devízami, prostredníctvom ktorých sa snažíme udržať krok s našimi neporovnateľne bohatšími partnermi zo zahraničia.

Zhovárala sa: AGNESA ZÓLYOMIOVÁ

Spevacka súťaž Cav. Carla Vendera

Dávajte šancu mladým!

Na záver školského roka (23. - 26. júna t. r.) sa uskutočnil v Bratislave I. ročník Medzinárodnej spevackej súťaže študentov umeleckých škôl s podtitulom: Spevacka súťaž Cav. Carla Vendera. Podujatie zorganizovali Slovensko-talianska spoločnosť a Konzervatórium v Bratislave. Kto je Cav. C. Vender, ktorý predsedal medzinárodnej porote? Čo viedlo organizátorov nového spevackého konkurzu k tomu, aby vedľa Spevackej súťaže Mikuláša Schneidera-Trnavského a Medzinárodnej spevackej súťaže Hommage à Lucia Popp pripravili na Slovensku ďalšie podujatie pre mladé spevacké talenty? Spýtali sme sa na to zástupkyne riaditeľa Konzervatória a duše tohto podujatia - PhDr. Daniely Sliackej, ktorá spolu s Mgr. Dušanom Billom prišla s myšlienkou pripraviť podobnú akciu. Najprv nám odpovedala na otázku, kto je to Cav. Carlo Vender:

- Je to predovšetkým veľký priateľ Slovenska a slovenských spevákov. Patrí k nim aj Peter Dvorský. Tento vyše sedemdesiatročný pán, ktorý sa každoročne lieči v

Piešťanoch, je aj veľký milovník umenia. Vybavil už veľa štipendijných pobytov mnohým talentovaným umelcom zo Slovenska - tentokrát Claudii Dermerovej, sólistke opery SND, ktorá odchádza do Parmy a našej absolventke Denisi Danielovej, ktorá dobre obstála na práve skončenej súťaži. Iste by stálo za to, predstaviť pána Vendera Slovákom prostredníctvom médií... Na súťaži bol vo funkcii predsedu, ako prezident Taliansko-slovenskej spoločnosti v Parme. Veľmi nezištné financoval ubytovanie a diéty porote, ako aj záverečnú recepciu.

Kto bol hlavným organizátorom súťaže a aké osobnosti - okrem Cav. C. Vendera - ste pozvali do poroty?

- Organizátormi bola naša škola a Slovensko-talianska spoločnosť, kde sme - zhodou okolností - mali s Mgr. Dušanom Billom v minulosti funkcie. Vďaka výbornej spolupráci Slovensko-talian-

Cav. Carlo Vender

skej a Taliansko-slovenskej spoločnosti sa teda podarilo uskutočniť veľký sen na zorganizovanie súťaže pre najmladších adeptov spevu, ktorí študujú na rôznych typoch umeleckých učilišť - teda nielen na konzervatóriách. Podmienkou je, aby neprekročili vek 26 rokov. Vo svete sú väčšinou

súťaže pre spevákov, ktorí sú vo vyšších vekových kategóriách, resp. patria k vyspelejším adeptom. Zistili sme, že v posledných rokoch veľmi prudko stúpa úroveň vokálnej prípravy mladých spevákov - a pritom pre nich vlastne neexistuje súťaž, na ktorej by si mohli overiť svoje kvality. U nás je konzervatóriálna súťaž - ale novú konkurz je nič iné. Obe súťaže by mali existovať vedľa seba - ibaže jedna bude medzinárodná a druhá národná. Jedna bude pre umelecké školy, druhá iba pre konzervatóriá. Do poroty sme pozvali okrem pána Vendera aj prof. Evu Blahovú, riaditeľku Konzervatória v Viedne prof. Gerharda Tracku, talianskeho dirigenta Dona Giorgia Zilioliho, vokálneho pedagóga a člena medzinárodných porôt takých vokálnych súťaží, akými sú karlovarská, či v Bussete - Dr. Giacomu Donatiho. Konzervatórium i Slovensko-taliansku spoločnosť zastupoval Mgr. Dušan Bill.

Súťažilo sa v A a B kategórii, zvlášť muži a ženy. Mohli by ste tieto kategórie vekovo špecifikovať?

- A kategória bola pre ženy do 20 rokov a pre mužov do 21 rokov. B kategória je určená pre ženy do 24 rokov a pre mužov do 26 rokov.

Aké boli podmienky súťaže, čo sa týka repertoáru?

- Vypracovali sme ich za pomoci odborníkov v rekordne krátkom čase. Obyčajne sa podobná súťaž pripravuje po každej stránke rok - my sme ju pripravili za dva mesiace! V dvojkoľovej súťaži museli adepti predviesť národnú pieseň v umeleckej úprave, umelú pieseň, taliansku pieseň - canzonu, taliansku áriu a súčasnú skladbu.

Mienite túto súťaž opakovať?

- Radi by sme ju pripravili každý druhý rok - sriedavo so súťažou M. Schneidera-Trnavského. Medzinárodná spevacka súťaž Hommage à Lucia Popp je trochu v inej kategórii.

Kto vás finančne podporoval pri usporiadaní súťaže?

- Generálnym sponzorom bolo Divadlo West. Boli by sme radi, keby sme v budúcnosti dostali aj príspevok od štátu, resp. z fondu kultúry Pro Slovakia. Zatiaľ, pravdu povediac, sme od štátu podporu nemohli čakať, lebo sme súťaž pripravili na poslednú chvíľu - ale v budúcnosti by sme sa potešili podpore zo strany MK SR a MŠ SR...

V čom vidíte hlavný význam podujatia?

- Že sme umožnili stretnutie nadaným spevákom zo siedmich krajín Európy vo veľmi priateľskej atmosfére, pričom v nich rezonoval výrok predsedu poroty: "Dôležité je, predstaviť sa". V nás, organizátoroch zase doznievala jeho výzva: "Dávajte šancu mladým!" Myslí si, že ju dostali. Vynikajúca atmosféra medzi mladými zase

nasvedčuje, že tu vznikli priateľstvá medzi mnohými nádejnými talentami. Medzi laureátmi boli mnohí veľmi pozoruhodní - o čom svedčí aj ich úspech pred publikom na záverečnom koncerte víťazov. Z mnohých mien spomeniem čo len Poliaka Jaceka Jaskulu - barytonistu, ktorý bol predspevateľ v opere SND. Nakoniec sa dohodol s vedením SND na hostovaní.

Aké ceny ste dávali víťazom?

- Finančné ceny dávalo Divadlo West. Pre A kategóriu to bolo 5 000 Sk, 4 000 Sk a 3 000 Sk pre mužov i ženy. V B kategórii to bolo 6 000 Sk, 5 000 Sk a 4 000 Sk pre mužov a ženy. Okrem toho sa udelila Cena E. Verdieho a Jozefa Kundlaka, ktorí dali istú finančnú čiastku svojim favoritom. Marián Vojtko a Daniela Denisová boli prvými nositeľmi týchto cien. Zvláštnymi cenami súťaže boli i atraktívne koncerty v Taliansku: koncert v sále G. Verdieho v Parme, koncert v Salsomaggiore Terme, koncert Asociácie priateľov G. Verdieho v Bussete a koncert v Trentine so slávnym basistom Francom Federicim.

Zostáva nám vymenovať víťazov a ďalších odmenených...

- V kategórii A - ženy získala 1. cenu absolventka Konzervatória Denisa Danielová z Bratislavy, 2. cenu Katarína Sroková - z 2. ročníka Konzervatória v Bratislave, 3. cenu Petra Baráthová z Konzervatória v Bratislave a Orsolya Perlaki z Maďarska. V kategórii A - muži: 1. cenu získal Marián Žuk-Olszewski z Konzervatória Bratislava, 2. cenu Pavol Bršlík z Konzervatória Žilina a 3. cenu Dmitrij Afanasiev z Litvy.

V kategórii B - ženy 1. cena nebola udelená, 2. cenu získali dve speváčky: Katarína Kurucová z Konzervatória Bratislava a Jana Žiačiková z Cirkevného konzervatória. 3. cenu patrí Ivete Jiříkovej z Českej republiky. V kategórii B - muži 1. cenu udelili barytonistovi Jacekovi Jaskulovi z Poľska, 2. cenu dostal Michal Mačuha z VŠMU Bratislava, 3. cenu Jozef Benci z Konzervatória v Bratislave. Cenu J. Kundlaka udelili Mariánovi Vojtkovi - tenoristovi z VŠMU, Cena E. Blahovej sa dostala do rúk Denise Danielovej z Konzervatória Bratislava.

Zvláštne ceny poroty - koncerty v Taliansku - získali: Katarína Sroková a Katarína Kurucová zo Slovenska, Jacek Jaskula z Poľska a Jozef Benci zo Slovenska.

Na záver: ktoré štáty sa zúčastnili vašej medzinárodnej súťaže?

- Slovensko, Česko, Litva, Poľsko, Maďarsko, Grécko, Taliansko.

TERÉZIA URSÍNYOVÁ

Odhaľovanie hodnotovej relatívnosti VEČEROV NOVEJ HUDBY

Daniel MATEJ (1963), Peter ZAGAR (1961) a Marek PIAČEK (1972) - organizátori, skladatelia, experimentátori, interpreti, progresívni umelci. Predovšetkým protagonisti hudby na Slovensku i v zahraničí.

Eric Satie hovorí, že realita je prostredie. A to, čo v ňom chceš urobiť, to je riešenie. Čím sú teda Večery novej hudby (VNH)?

Daniel Matej (D. M.): Ak má Satie pravdu, tak je to tak.

Ludia sú stále viac a viac vystavení pop kultúre, ktorá nenarúša ich predstavy o svete, v ktorom žijú a namiesto kladení otázok ponúka lacné, rýchle, pozlátkové riešenia a utvrdzuje ľudí v pocite príjemnosti, že všetko je správne a nemôže byť inak. Ľudia si neuvedomujú, že v pozlátku ich pop kultúra utvrdzuje v tom, čím sú. V skutočnosti však ľudia neformujú, len ľahá tam, kde ich chce mať. Stávajú sa tak mechanickými. Preto nový typ výpovede len narúša ich zabehanú predstavu o svete. Samozrejme, to privoláva otázku, čo bude s hudbou ďalej. Zdá sa mi, že moja generácia bola zvedavejšia. Študenti kompozície sa nezaoberajú vôbec tým, čo sa deje v súčasnej hudbe, čo je pre mňa nepredstaviteľné. Zaujímajú ich Sostakovič, Stravinskij, sú príliš obrátení smerom k histórii. Chýba zvedavosť, a pritom iba ona je cestou k vzdelaniu, dozvedieť sa niečo viac. K uvedomeniu si miesta na zemi. Smrť nastáva vtedy, keď si prestaneme kľásť otázky.

Peter Zagar (P. Z.): Satie postavil všetko hore nohami. VNH vytvárajú prostredie, v ktorom môže existovať konfrontácia názorov. Teraz hovorím tak trochu aj za Dana Mateja. VNH ponúkajú jeden názor, ktorý je autentický, resp. ľudia, ktorí ich organizujú, ich systematicky ponúkajú, a tým vzniká zákonitá reakcia, kde začína konfrontácia názorov. V tomto zmysle je to priestor, kde sa môže uplatniť výmena názorov. VNH sú festivalom, kde sa tvorí miesto a čas na realizovanie umenia.

Majú VNH svoju ideu fixe?

D. M.: Konceptnou ideou VNH bolo priviesť na Slovensko hudbu, ktorá u nás nie je. Nielen kľúčovo prezentovať čo najširšiu paletu svojej tvorby. Hlavnou ideou je dovoz, lebo až vtedy môže vzniknúť kontext, v ktorom by sme sa mohli stať internacionálnym elementom. Toto som si uvedomil počas svojich pobytov v zahraničí. Veľké európske mestá sú európskymi centrami nie pre svoju kultúrnu veľkosť, ale vďaka kríženiu kultúr. Preto sú Spojené štáty také vplyvné? Vzniklo tam tzv. podhubie novej postmodernej spoločnosti, kde sa všetko navzájom prelínalo a navzájom obohacovalo. Toto stretávanie sa elementov však Bratislava zatiaľ nemá.

P. Z.: Je dôležité vňať do tohto kontextu informácie z rôznych krajín a regiónov, aby sme prinajmenšom mohli čo najviac počuť a vytvoriť si svoj vlastný názor. Pri počúvaní vzniká informácia iného druhu, ako keď si o hudbe prečítame.

Marek Piaček (M. P.): Je oveľa lepšie vypočuť si a stretnúť priamo skladateľa - interpreta, ako len počúvať kúpené CD. Úlohou VNH je priviesť už klasikov súčasnej hudby, ako tu boli Cage alebo Schenkel, aby ľudia videli, že existujú.

P. Z.: Áno, človek si hneď neuvedomí, ak navštívi festival súčasnej hudby alebo hudby 20. storočia, kde počuť Hindemitha, Stravinského alebo Sostakoviča, že počúva hudbu pred 30. - 50. rokmi. Takúto hudbu síce považujeme za súčasnú, ale predsa už máme od nej istý odstup. VNH najviac zo všetkých podujatí na Slovensku ponúkajú hudbu, ktorá sa tvorí dnes, vyslovene dnes, tento rok, maximálne 10-15 rokov dozadu.

M. P.: Väčšinou hudba, ktorá sa tvorí dnes, reaguje na to, čo my vidíme naozaj. Vidíme pohľad človeka na tú istú situáciu, ale pohľad súčasného skladateľa je iný, pretože má inú predumeleckú a predkritickú danú pozíciu.

Je toto umenie?

D. M.: Umenie je špecifický nástroj spoznávania reality alebo osvojovania si reality. A takisto aj jeho prejavy, takže aj festival je prezentáciou určitého osvojovania si reality. Súčasné umenie je exkluzívnu záležitosťou nie v tom zmysle, že by sa samo vydeľovalo alebo samo chcelo vydeľovať, je to realita ľudí, ktorých zaujíma tento typ osvojovania si reality, akým je súčasné umenie, a tých je málo.

M. P.: Umenie je niečo, čo vytvára nové hodnoty, alebo ešte jednoduchšie povedané, neníči ostatné hodnoty. V tomto zmysle je súčasná hudba umením. Je to kultúra, ktorá pomáha vytvoriť niečo nové, minimálne priestor, v ktorom sa stretnú ľudia, v ktorom sa stretnú názory, v ktorom sa stretne hudba s každodenným názorom. Je to komentovanie reality a je to realitou, pretože je to súčasťou nášho každodenného života. Pomáha to ľuďom sformulovať samých seba, svoj vlastný názor.

Medzinárodný festival VNH sa koná už po ôsmkrát. Stal sa dosť známym festivalom i v zahraničí. Napriek tomu kvantita domáceho publika sa nezvyšuje. Myslíte si, že VNH sú určené len pre určitú societu?

D. M.: Je to dané hudbou. Najväčšou hybnou silou je zvedavosť. Je to prirodzené, ale zároveň mi to dosť vadí. Mojou najväčšou túžbou je, aby ľudia VNH počúvali, pretože sa im páčia, a nielen zo zvedavosti. Človek by sa mal tešiť na neočakávané. Moje deti sú zvedavé na všetko, čo ešte nepoznajú. Ako sa človek stáva starším, bojí sa dávať názorovo čo nepozná, a voči tomu si vytvára schému reagovania. Ľudia iritujú vystavovanie sa neočakávaným situáciám, v ktorých nikdy neboli. Kedysi to bol materiál a teraz je to kontext. Zaznie príjemne znejúca hudba a vyvolá skandal. Preto vzniká? V Dánsku na premiére mojich dvoch skladieb Iné 2 uspávanky vyvolali skandalóznou reakciou v tom kontexte, v ktorom sa nachádzali. Pritom to bola najpríjemnejšia hudba večera, čo sa týka zvoleného materiálu. A tak som si položil celkom jednoduchú otázku: V čom je skladba skandalózná? Je to pre neočakávané vystavovanie ľudí neočakávaným situáciám.

Ľudia si zvykli na nový materiál spracovaný konvenčným spôsobom. Irituje ich materiál síce príjemný, ale pozliepaným spôsobom ruší ich predstavu o vývoji, ktorý by sa mal odohrávať. Rozruší ich kontextovo, ako napr. Schönbergove premiéry pred 100 rokmi s materiálom, na aký neboli zvyknutí.

Ako prijímať VNH?

M. P.: Riešením je nehotovosť, pozorovať. Myslím, že všetko by sme mali prijímať tak, ako keby sme to po prvýkrát počuli, to znamená, že VNH by v tomto ohľade nemali byť ničím zvláštnym alebo jedinečným. Sú iné v tom, že prezentujú iný typ hudby. Takú, ktorú nemám možnosť počuť tak často, ako napr. klasickú, alebo ešte viac populárnu hudbu. V podstate je jedným z mála priestorov, kde možno počuť hudbu takéhoto typu, ktorá je na hranici žánrových vymedzení. Nemali by sme sa snažiť porovnávať s ničím, čo sme už počuli. Mali by sme na koncert prísť, ako keby to bolo prvýkrát v živote. Akonáhle porovnáme hudbu s určitou informáciou, ktorá nám je daná, hudbu nemôžeme prijať.

Stálym interpretačným protagonistom na Večeroch novej hudby je súbor VENI. Snímka: P. Brenkus

P. Z.: Pri počúvaní novej hudby môžeme mať zo začiatku aj negatívne pocity. Je však dôležité nezaneriefť na inú súčasnú hudbu, zostať otvorený voči novému.

Majú VNH svoju kontinuitu, alebo sú určené iba pre dnešok?

D. M.: D. Schenkel je určitou kontinuitou. VNH prinášajú hudbu takú, aká je dnes, s určitou preferenciou ich organizátorov. Neverím v objektivitu. Nemôže byť dobrý len festival, ktorý sa snaží rovnakou mierou zmapovať všetko. Potom takýto festival nemá tvar, a je to podľa môjho názoru zbytočná akcia. Lepšie je urobiť 5-6 projektov s vlastnou tvárou, ako jeden, v ktorom je všetko. Kedysi som spomínal, že kompozičná práca je všedný deň a VNH sviatok, kde sa stretnú snaženia a záujmy umelcov a prezentujú sa na takomto festivale v sviatočnom kontexte.

Interpretujete svoju hudbu kvôli nedostatku, alebo nepochopeniu inými interpretmi, alebo ste ju chceli interpretovať sami?

D. M.: V minulosti bolo prirodzené, že skladatelia boli zároveň aj interpretmi svojich skladieb. To, že súčasní skladatelia nie sú schopní hrať na nástroji, je dôsledkom atomizácie a rozkladu jednotlivca. Sme príliš špecificky vychovávaní. Sme vychovávaní proti integrite jednotlivca. Vychovávame jednotlivcov, ktorí okrem svojej špecializácie neovládajú iné. Ja sa snažím túto bariéru prelomiť, som veľmi zlý klavirista, čo je môj handicap, ale jedným z dôležitých bodov je tvorivosť a vynaliezavosť. Uvedomil som si to pri dvoch ľuďoch z oblasti jazzu: Count Basie a Jozef Zawinul. Vynaliezavosť vytvorili zo svojho nedostatku technickej dispozície zámer. Svoju hudbu chcem interpretovať preto, lebo mám rád tú existenciu hudby, kde sa skladateľ podieľa na interpretácii vlastných diel tak, ako je to bežné v rock'n'rolle a iných štýloch.

M. P.: V určitých prípadoch to robíme preto, že nás to baví, napríklad repertoár Požň sentimentál. Keď neboli interpreti, hrali sme si sami, neskôr sa o našu hudbu začali zaujímať absolventi vysokých škôl.

P. Z.: Aby naša hudba nezostala "šuplíkovou", začali sme ju interpretovať sami a venovať jej profesionálne, nie preto, aby sme sa na javisku predvážali. Výsledkom po desiatich rokoch bola existencia súboru VENI ensemble.

Čo pre vás znamenajú osobnosti hudby, ako: J. Cage, Varèse, Boulez, Wolff..., ale aj elektroakustická hudba?

P. Z.: Pri každom z týchto spomínaných skladateľov niečo prijímam a niečo odmietam. Prijímané sa môže a nemusí prejavovať v mojej hudbe. Ich tvorba je pole prostredia, v ktorom žijem. Sú to názory na súčasnú hudbu, vďaka ktorým si cibím svoj názor na súčasnú hudbu. Východisko v hudbe, resp. spätný vplyv, sa prejavuje aj v záujme o výtvarné umenie, tanec. Zaujímam sa aj o elektroniku v hudbe. Spätná väzba mi moje názory potvrdzuje, alebo mi ich vyvracia.

M. P.: Pre mňa má význam elektroakustická hudba z technického hľadiska, pretože rozšírila hranice, po

ktoré siaha môj obzor. Vďaka elektroakustickej hudbe som si dokázal predstaviť veci, ktoré som si predtým nedokázal. V podstate šetrí niekoľko rokov, ktoré potrebujem pri spolupráci s inými hudobníkmi.

VNH boli večernými koncertmi prepojenými s dopoludňajšími workshopmi. Ako ich vylepšíte, aby zaujali aspoň tak, ako samotné večery?

D. M.: Sebakriticky musím zhodnotiť, že slabou stránkou bolo neakceptovanie diktátu reklamy. Aj keby sme pôsobili trhovo a reklamne, popularnosť by sa pravdepodobne nezvyšila. Znova to svedčí o apatii a nezáujme nás.

Ste organizátormi, skladateľmi a súčasne interpretmi. Čím ste sa cítili byť najviac?

P. Z.: Zaneprázdnenými ľuďmi.

D. M.: Problém bol, že všetkým, a to ma frustrovalo, lebo nič som nerobil poriadne. Organizátorská práca bola ťažiskom, vznikla z nutnosti, preto sme sa nemohli poriadne venovať interpretácii vlastných diel, čo bolo našim cieľom.

Čím by ste chceli spestriť nasledujúci ročník VNH?

P. Z.: Naďalej pozývať súčasných umelcov zo zahraničia, a pritom predstavovať slovenskú súčasnú hudbu.

M. P.: Chceli by sme pozvať Avenika s jeho originálom Ober krajner štýlom na jeden koncert v Moyze-sovej siení.

D. M.: Na budúci rok rozmyšľame o pozvaní W. Zimmermanna z Nemecka a H. Skemptonu z Anglicka.

□ □ □

Pisat' pravdu. Neprítakávať. Pravda je všetko jestvujúce, nie je ničím viac ani menej. Umenie je však priberčivé - niečo využije, na niečo zanevrie, všetko však nevyjadrí. Smutná krava mohla viacej bučať, posledné slová mohli byť bez mg pásu a Ária bez speváka. Absurdné, ale všelijako si to môžeme predstaviť. Bolo by to lepšie? Skladatelia nedovolili viac. Ani L. v. Beethoven nerozšíril Osudovú symfóniu o 5 taktov navyše a ani J. S. Bach nepripísal no fúgach hlas navyše. Ani nikto po nich. Využili len to, čo využili. Bolo to dobré? Pravda vynecháva zo skutočnosti a zároveň k nej pridáva.

Čím bol 8. ročník medzinárodného festivalu VNH? Doplním len slová hlavných aktérov. Na prvý pohľad bol festival predstaveniami naozaj novej hudby. V globále mali charakter originálnych 10 vystúpení s nádychnom vážnosti a humoru, meditácie, popudlivej i príjemnej atmosféry. Avšak na druhej strane by sme mohli polemizovať, do akej miery v skutočnosti boli nové, originálne. Už z hľadiska štýlovosti je diskutabilné - bola to postmoderna? Avantgarda? Experimentálna hudba? Alebo sú to štúdie recyklujúce klasickú hudbu, či transformácie súčasnej, resp. populárnej hudby, alebo to boli projekty náhodných operácií?

Po zvukovej a výrazovej stránke to bol kvalitný výber interpretov i skladateľov. Osobnostné kreatívne vklady experimentovaním s farbou zvuku dokázal špičkový akordeonista Boris Lenko, čím spríjemnil jeden z "Večerov", ktorý vznikol symbiózou otvorenosti interpreta voči skladateľským poetikám, netradičným pre akordeónovú literatúru, spojenú so samotnou prezentáciou známych osobností svetovej novej hudby (H. Skemptom, L. V. Vierk, G. Kluevsk a A. Piazzolla).

Zaujímavým súborom bolo aj hosťujúce Die Maulwerker pod vedením D. Schenela (Nemecko), už klasika novej hudby, ktoré upozornilo na seba svojou výrazovou expresivitou. Dopomohla tomu aj nová technika využívania hlasového aparátu a ľudských artikulačných orgánov (hlasivky, ústna dutina, hrdlo, nos, pery), ktoré sa využili na zvukový a šumový generátor. Netradičné využitie priestoru (schody, mimojaviskové priestory) spojené so zvukom, pohybom, svetlom, mimikou i gestom vytvorili prekvapivé zážitky, a nielen z hudby. Všetko bolo skombinované v jedinečnom vzťahu k času, kde zvuk sa tvoril v priamom vzťahu k vizuálnemu.

Výrazovou expresivitou disponovali aj sestry Pšenečnikové (Rusko), ale skôr v negatívnych farbách a rozmeroch. Široká paleta repertoáru (D. Schenel, S. Nevsik, J. Cage, P. Ablinger, D. Matej, J. Fritsch, B. Lang, P. Machajdik, W. Zimmermann, N. Collins) spôsobila - napriek technickej vyspelosti

- popretie expresivity v plnej miere na nekonečne dlhé predstavenie. Škoda, tým boli VNH zaujímavé už nielen z hudobného hľadiska, ale aj z hľadiska psychologického. Časový limit bol fenoménom, ktorý dokázal znepriemniť (v prípade Pšenečnikových), ale i potešiť (v prípade B. Lenka - SR, J. Léandre a P. Contenta - Francúzsko) poslucháča. Časový limit bol sprievodným znakom VNH. Zintenzívňoval sústredenie poslucháčov, zároveň sa stal aj substitúciou drogy.

Manželia Havlovci (ČR), ich viola da gamba, violončelo, zvončeky - tibetské misky, spev navodzujú meditáciu, relaxačnú atmosféru pre toho, kto počúval ich hudbu otvorene, bez akéhokoľvek porovnávania s artificálnou hudbou, bez predsudkov. Nová hudba potrebuje novú citlivosť percepcie poslucháča. Nachádzať vnútorné spojitosti, vedieť sa orientovať v oblasti citov, byť voči nim otvorený je viac, ako hodnotiť umenie v pejoratívnom význame. Predstavenie Havlovcov bolo prejavom hudobne vzdelaných a senzitivných umelcov, ktorí priblížili indickú filozofiu hudby. Ticho bolo pre nich dôležitým momentom. Prelínalo sa s éterickými lyrizovanými pianissimami. Ticho tvorilo atmosféru, ktorá dotvárala hudbu, dokončovalo náš pocit. Bolo akýmsi predĺžením atmosféry.

Koexistencia komponovaných a improvizovaných pasáží (VENI ensemble/Požň sentimentál, VAPORI del CUORE/appendix CONSORT) sa vytvorila ďalšia droga - atmosféra. Požň sentimentál nadväzuje na tradície regiónu - Bratislavy, s cieľom (znovu) oživiť kultúrne povedomie mesta a VAPORI del CUORE, využívajúce elektronické hudobné nástroje v najrozličnejších hudobných kontextoch, vytvárali elektroakustické experimenty, ktoré pobavili a príjemne prekvapili nekonvenčnými prístupmi skladateľov a interpretov v jednej osobe. Dlhé rozhovory spolu s Martinom Burlasom viedli k založeniu súboru VENI ensemble, ktorý sa postupne rozdelil na VENI quartet a neskôr prijali názov Opera Aperta. Protipólom je súbor Požň sentimentál, neskôr silne ovplyvnený príchodom Ľubomíra Burgra (1964). Súbor sa úzko viaže na vznik súboru VAPORI del CUORE (Výpry srdca). Oba vznikli súbežne ako otvorené hudobné zoskupenie koncom roku 1993 personálnou fúziou súboru VENI ensemble, Vitebsk Broken, Ospalý pohyb, Zabudnutý ohyb a Tuleň. S VAPORI del CUORE si zahral aj N. Collins (USA), ktorý sa rád zahráva so svojimi po domácky vyrobenými elektrickými obvodmi a rádiami.

Nová hudba exploduje. Dáva možnosť výberu, obohacuje zážitkami, rozširuje možnosť komunikácie. Šarlátanske zvuky, elektrizujúce a prekvapivé absurdné kúsky, exkluzívna interpretácia, mnohotvárnosť výpovede, radosť z vlastnej existencie, recesistický úškrn, ale aj úprimnosť popretkávali VNH. Nová hudba s novou tvárou nemôže poprieť historický podtext, ktorý sa mi núka a znovu potvrdzuje slová klasikov, že všetko so všetkým súvisí.

Európska tradícia ovplyvňuje kompozičné štruktúry, žánre, estetiku, ktoré sa pekne "zaškatulkovali" časom - históriou. Renesanční majstri, originálni J. S. Bach a G. F. Händel, veľká klasicistická trojka, množstvo romantikov, impresionisti, 2. viedenská škola, Parížska 6, novoromantici... Napr. Parížska 6 sa sformovala v bodoch: zjednotiť hudobné formy, t. j. ideálom suity bol J. F. Rameau a sonáty J. Haydna, ďalej odpor k citovému zveličovaniu, snaha o nastolenie rovnováhy medzi citom a rozumom. Vzor? Eric Satie. Ani Schönberga nemôžno nasledovať, lebo bol poslednou vývinovou fázou romantizmu smerujúcu k atonalite. Vzorom bol teda francúzsky klasicizmus. Samé ideály a vzory. Má hodnotu kopírovania Haydnovho sonátového princípu, i keď v novej prepracovanej podobe? Je to nové? Hodnotné? Alebo len oživujúce? Pokusý niečo vytvoriť.

Ďalší príklad je Stravinského balet Bozk víly. História tvrdí, že bol skomponovaný pod vplyvom P. I. Čajkovského. V skutočnosti doň vkomponoval niekoľko tém z Čajkovského inštrumentálnej hudby. Námetom mu bol pritom rozprávkový príbeh H. Ch. Andersena. Aj v baletе Pulcinella použil melódiu G. B. Pergolesiho. Vplyvy a prepožičané námety, resp. recyklácia ideí a námetov. Kolík skladatelia boli pod vplyvmi iných, kolík z nich čerpajú námety z literatúry, výtvarného umenia... Kolík z nich sa stali takto jedinečnými a originálnymi?! Dnes už nikto neuvažuje o tom, koho Mozart zatienil, na koho princípy nadväzoval. Mozart zostal jedinečným.

V tomto zmysle "nadväzovania" na tradíciu boli VNH skutočne prezentáciou novej, jedinečnej hudby. Ak teda skladby vzniknuté z originálnej melódie, na základe ktorej spätným postupom vznikla nová melódia, úplne odlišná od predchádzajúcej, kde analýze boli podrobené tónové výšky a dĺžky (M. Piaček: Jednota a právo), experimentálne spracovanie známej salónnej piesne (T. Boroš: Das Gebet einer Jungfrau), alebo intuitívne analýzy originálnej melódie hodnotíme, ako história hodnotí umenie, potom VNH sú neoceniteľným umením vzniknutým z jestvujúceho umenia. Je rovnakou fúziou, ako dieťa zrodené "fúziou" svojich rodičov. Dieťa geneticky dedí niektoré ich vlastnosti, dotvára ich, transformuje. Nevytýkame mu, že ich "kradne". A tak je to i s novou hudbou. Je dieťaťom svojej doby. Možno sme zabudli na schopnosť údivu, ktorou sme kedysi disponovali. Netreba sa báť toho, čo nepoznáme. A navštevovať len predstavenia, ktoré sú nám známe. Nie sme natoľko múdri, aby sme nemohli byť múdrejší. Učme sa od detí.

ZUZANA BALAZSHÁZYOVÁ

Muzikál Oliver priniesol rovnakú slávu jeho autorovi-skladateľovi, libretistovi a textárovi v jednej osobe, Lionelovi Bartovi, ako pred 160. rokmi autorovi románu s príbehom siroty z londýnskych slumov Charlesovi Dickensovi. L. Bart zmiernil a otupil ostrie hrán charakterizujúce niektoré postavy, "vylepšil" ich imidž, ako napr. postavu Fagina, kráľa zlodejčikov a pozornosť sústredil na hlavné zvraty osudu siroty Olivera. Muzikál bol veľkým hitom 60. rokov v Európe aj v Amerike. L. Bart nezaprel, že je odchovancom európskej pop hudby. Sila jeho hudby tkvie v priehľadnej faktúre, páčivej melódii, rytmus muzikálu osviežil aj prvkami nápadne pripomínajúcimi kolorit "novouhorského" štýlu. Muzikál Oliver je výzvou hľadajúcemu a tvorivému režisérovi najmä preto, že dáva priestor na prácu s deťmi (neprofesionálmi). Zvolil si ho v spolupráci s činohercami, spevohercami, členmi opery a baletu Východoslovenského štátneho divadla a deťmi režisér **Jozef Bednárík** a jeho inscenovaním vyvrcholil tohtoročnú sezónu.

Muzikál ako divadelný žáner vyžaduje od hercov sebadisciplínu, spájajúc do jednotnacej kreácie hudbu, tanec a pohyb. Na jednej strane ich to limituje, ale na druhej provokuje k výrazovému syntetickému herectvu. Spolupráca s J. Bednárikom bola v tomto pre každého z nich inšpirujúca. Tvrdé a nekompromisné skúšky s jasne stanovenými pravidlami, ale aj métami, priniesli kýžený výsledok - viacvrstvové divadlo s rovnocenným postavením všetkých zložiek. Bednárík už dlhšie vidí svoju príležitosť v muzikáli, čo potvrdila aj inscenácia Olivera. Odviedol perfektnú prácu s hercami, spevohercami a asi dvadsiatkou detí, z ktorých vymodeloval úspešných partnerov dospelých. V spolupráci s choreografom **Jánom Ďurovčíkom** nedopustil žiadny zbytočný pohyb, dirigenti **Ján Drietomský**, **Rudolf Geri** a zbormajster **Roman Skřepek** zas dohliadli na vycibrenosť hu-

OLIVER V KOŠICIACH

Jedna z pôsobivých detských scén muzikálu.

Snímka: O. Béréš

dobnej interpretácie a samotní herci na štýlový muzikálový prejav, čo platí najmä o **Vande Konečnej** a **Marte Potančokovej** v úlohe Nancy. Inscenácia dopadla na výbornú a nemusí byť obava ani o návštevnosť. Bednárík ju poznačil svojím osobitým rukopisom, to znamená svojím umeleckým výkladom muzikálu nielen ako príbehu, ale aj jeho formy, samozrejme, navzájom neoddeliteľných. Aj v tejto inscenácii nájdeme kus sentimentu, aj v tejto inscenácii Bednárík prekryl čistotu kontúr dymovou clonou, aj v tejto inscenácii som miestami

pocitovala akoby režisérovu túžbu po stožtožnení sa s formou muzikálu a operety. Napriek všetkému ale Bednáríkova práca je natoľko precízna i v detailoch, že zabraňuje akémukoľvek premieňaniu predstavenia na drobné. Sila inscenácie tkvela v chápaní divadla ako celku a muzikálu ako jednej z jeho podstát. Bednárík poskytol totálny pohľad na divadelnú produkciu a jej iluzívnu stránku a tým zachránil inscenáciu, aby nebola len lacno efektná, k čomu zvädzajú napr. niektoré "zadymené" scény.

Herecké a spevácke produkcie mali ply-

nulý spád. Osobitný obdiv si zaslúžia najmä detskí herci, v niektorých prípadoch až v trojitých alternáciách. (Táto recenzia zachytáva dve.) Prvé dve alternácie hlavnej detskej postavy hrali a spievali **Branislav Holíček**, ktorý nadchol zraniteľnosťou, jemnosťou a citovou polohou svojho Olivera a **Martin Krausz** prirodzenosťou. Obaja navyše zaujali čistou intonáciou muzikálových piesní. Do charakteru postavy sa vžili aj **Peter Krivý** (Lišák) a ďalší. Vecnejší rozmer Fagina zdôraznil **Andy Hryc**, **Jozef Stražan** ho videl v mäkšej polohe. Nancy **Vandy Konečnej** mala výrazný dramatický ťah, je to výborná muzikálová herečka. **Marta Potančoková** v tej istej roli priniesla na javisko štýlový muzikálový spev. Bumble **Dušana Brandýsa** iskril komediálnymi prvkami, **Gabriel Szakál** ich nemal toľko naporúdzí. Osobité boli v postave Corneyovej **Júlia Korpášová** i **Mária Kleinová**, **Bill Sikes** vyznel údernejšie v podaní **Juraja Bernátha** ako u **Štefana Hundzu**. Uzavreté charakterové postavy s ich zmysluplnou pointou stvárnil **Róbert Šudík**, **Jozef Úradník** (Sowerberry), **Dana Gažová**, **Beáta Drotárová** (Sowerberryová) a ďalší nemenovaní v záplave muzikálových postáv. Úspechom inscenácie bola aj krásne čistá scéna **Vladimíra Čápa**, ktorému poslúžilo technické vybavenie javiska na domyselné usporiadanie scenérie londýnskych štvrtí, známych budov v ich zmenšenej mierke (pripomenúc tým Gulivera alebo krajinu Legolandu). Popri muzikálovo stavanej choreografii Jána Ďurovčíka boli výstižným prvkom inscenácie kostýmy **Ludmily Városovej**. Hudobná podoba muzikálu mala koncíznejší, muzikálovo vyhranený tvar na prvej, slávnostnej premiére, ktorú dirigoval **Rudolf Geri** (14. 6.), čo už tak jednoznačne neodrážala druhá premiéra (15. 6.), ktorú mal v rukách dirigent **Ján Drietomský**.

DITA MARENČINOVÁ

Veľký sopránový sviatok

Keď sa v nedeľu 27. júla na Hlavnej ulici v Košiciach rozozneli prvé tóny Mozartovej predohry k opere Figarova svadba, mnohým z tisícov poslucháčov dodali pocit radosti a nadšenia, veď to boli práve Košice, kde Mozartova hudba znela už za života skladateľa v blízkosti práve tohto miesta. Nádherná scenéria súčasných Košíc dodala tomuto historicky dôležitému koncertu dôstojnú tvár. Odkedy sa ukázali koncerty troch najslávnejších tenoristov Carrerasa-Dominga-Pavarottiho žiadané vo svete nielen znalcami opery, poriadajú sa takéto veľkoplošné koncerty najmä v letných mesiacoch. Americký Maďar, producent **Tibor Rudas**, iniciátor svetového turné troch tenoristov a ich slávneho koncertu v Los Angeles v r. 1994, podnietil aj vznik projektu spoločného vystúpenia troch sopranistiek, ktoré sa po prvýkrát uskutočnilo 5. 9. 1996 v Los Angeles a o mesiac neskôr v londýnskom Palladiu. **Kathleen Cassellová**, **Kallen Esperianová** a **Cynthia Lawrenceová** v rámci európskeho turné (Londýn, Paríž, Kolín nad Rýnom a Budapešť) zavítali aj do Košíc na pozvanie primátora mesta Košice Ing. Rudolfa Schustera.

Každý oponent tzv. monster podujatí po koncerte v Košiciach musel uznať, že usporiadateľom a hosťujúcim umelcom sa podarilo aj pod holým nebom, v sťažených akustických a priestorových podmienkach vytvoriť slávnostnú a dôstojnú atmosféru a umeleckými kvalitami uspokojiť takmer desaťtisíc poslucháčov.

Program koncertu zostavili trojnásobný víťaz GRAMMY **Peter Matz** a hudobný aranžér **Giancarlo Chiaramello** zo slávnych operných a operetných árií a známych melódii brodwayských muzikálov. Hoci by sme privítali bohatší prienik do opernej literatúry, kde by sa častejšie ozývali jednotlivé hlasy, sólové vstupy každej z týchto mimoriadnych osobností, dramaturgiu celého podujatia hodnotíme ako premyslenú a účinnú. Koncert mal spád, ukázal, či skôr poodhalil jedinečnosť každej z dám, udržiaval divákov v pohode, gradoval k úspešnému vrcholu (vrátane

prídavkov). Program bol zostavený tak, aby si každý prišiel na svoje.

Po úvodnej Mozartovej predohre v podaní **Budapest Concert Orchestra** pod taktovkou mladého talianskeho dirigenta **Marca Armiliata** zaznela zmes operných árií Pucciniho (Bohéma, Gianni Schicchi), Gounoda (Faust a Margareta) a Bizeta (Carmen) upravené (G. Chiaramello) pre 3 soprány. Už tu bolo možno vnímať súlad i mierne odlišnosti každej umelkyne, rôzny temperament, ale rovnako perfektnú techniku, virtuozitu, suverénosť a muzikalitu.

"Veľkú áriu" z Pucciniho Madame Butterfly sólovo predniesla **Cynthia Lawrenceová**. Jej mäkký lyrický, krásny soprán znel očarujúco, s vnútorným presvietením ducha každej postavy. Bez jediného zaváhania, s krásnymi pianami a vzápätí dyna-

mickom kontraste, s prirodzenou agogikou a súhrou s orchestrom. Hádam najvyššiu stížnosť vyjadrila zážitok z tohto vystúpenia redaktorka košického denníka L. Paňáková: "Sú koncerty, ktoré hoja duše." a takýto "hojivý" prednes C. Lawrenceovej sme zatúžili poznať aj napríklad v operách Mozarta, Donizettiho alebo Rossiniho. V Košiciach sólovo zaspievala v 2. časti koncertu ešte áriu Kláry z opery G. Gershwinu Porgy a Bess.

Kallen Esperianová v árii Toscy ukázala svoj tmavšie sfarbený, zamatový hlas s mimoriadnym rozpätím a dramatickým nábojom. Je schopná tvarovať postavy dynamicky, farebne, jej hlasová technika nepozná problémy. V skladbách s partnerkami tvorila farebný odtieň, akési "basso", oporu a rovnocenný súzvuk. Sólovo zaspievala aj pieseň z muzikálu Kerna a Hammersteina (Very warm for May). **Kathleen Cassellová** áriou Violetty z opery La Traviata G. Verdiho dokázala brilantné koloratúry spievať bez zaváhania, najvyššie tóny zvlá-

dala čisto a v plnej kráse tónu. Zapôsobila osobitým šarmom a eleganciou. Obdivuhodná súhra, prirodzenosť a talent, ale aj schopnosť publikum pobaviť, vytvoriť vzájomný dialóg s nadšenými divákmi.

Spoluúčinkujúci Koncertný orchester (MÁV) z Budapešti s talianskym dirigentom **Marcom Armiliatom** zaradil okrem úvodného Mozarta ďalej predohru k opere Predaná nevesta B. Smetanu a predohru Crazy Girl G. Gershwinu, ktoré mali funkciu predelu medzi hudobnými žánrami, ale súčasne predstavili orchester aj dirigenta. V Košiciach známe teleso s mladými tvármi najmä v sláčikovej sekcii, s istými drevami, presnými plechmi a miestami nesústredenými sláčikovými nástrojmi, vcelku presvedčili najmä zásluhou dirigenta, že orchester bol pohotovým a spoľahlivým partnerom operným hviezdám.

Ako producent tohto projektu T. Rudas prisľúbil, že v rámci dvojzmluvy 16. mája 1998 sa v Košiciach uskutoční koncert L. Pavarottiho. **LÝDIA URBANČIKOVÁ**

Hlavná ulica v Košiciach sa 27. júla naplnila tisíckami priaznivcov a milovníkov vokálneho umenia. Pódium patrilo hviezdnej trojici sopranistiek K. Esperianovej, C. Lawrenceovej a K. Cassellovej. Snímka: archív

Filharmonické júnové finále

1. symfónia Ivana Hrušovského bola júnovou filharmonickou premiérou.

• Snímka: I. Grossmann

12. a 13. júna. Ivan Hrušovský: 1. symfónia (premiéra). Johannes Brahms: 1. symfónia, Slovenská filharmonia. Dirigent Ondrej Lenárd.

Bola v tom akási symbolika: na pulte Ondreja Lenárd ležali v tieto dva filharmonické júnové dni práve dve "Prvé" symfónie. Ivan Hrušovský aj Johannes Brahms vpísali do svojich partitúr zdanlivo bežné slovíčko symfónia už ako zrelí majstri. Pociť zodpovednosti voči žánru, ktorý už roky-rokúce vládne hudobnej produkcii nedovolil ani jednému zo skladateľov vystreliť svoju prvú symfonickú záračnú strelu naslepo a nerozvážne. Nedostal sa mi do rúk programový bulletin, takže neviem, ako dlho čakala sláčiková Symfónia Ivana Hrušovského na svoje prvé uvedenie. V okamihu, keď Ondrej Lenárd zložil ruky v magickej, záračnej, vzrušujúcej tísne nastupujúcej vždy po poslednom tóne, uvedomil som si, že som bol svedkom veľkého sviatku ľudskej tvorivosti a veľkej udalosti slovenskej hudby. V Hrušovského hudbe som zaregistroval nespočetné množstvo impulzov podnecujúcich človeka k hľadaniu mnohých netušených súvislostí, ukrytých v hĺbke jeho duše a srdca. Skladateľský um a odzbrojujúca expresia sálali z pódia s nevídanou intenzitou. Ivan Hrušovský ma už dlhé roky (vari od chvíle, kedy som ešte kedysi dávno ako kadet bol svedkom premiéry jeho Konfrontácii pre symfonický orchester) fascinoval čímisi, čo v hudbe dneška často hľadám márne. Je to úcta ku kráse, hoc aj krása ľudského smútku a nostalgie (avšak nie zbabelého bolestinstva). Podľa toho, čo som zachytil v atmosfére panujúcej v júnovej Redute si dovoľm tvrdiť, že Ivan Hrušovský dokázal motivovať, obšťastniť a obdarovať každého z prítomných divákov. Kdesi sa pritom vytratila bariéra medzi profíkmi a diletantmi (v tom pozitívnom zmysle tohto slova). Ostala len krása hudby prenikajúca vari každým pórom dovnútra človeka. Nebola to krása sladká, lacná, gýčová. Naopak, bola to krása vyvierajúca zo zdrojov

ľudského poznania a ľudskej múdrosti. Odborník mohol vychutnať tvrdú profesionalitu v spôsobe modelovania a rozvíjania tvarov a vzťahov "liebhabera" isto potešila prinajmenšom sýtosť zvuku dosahovaná citlivým vrstvením línií a sfér v rámci rozšíreného sláčikového orchestra, či pôsobivé affettuso šíriace sa vókol koncertného pódia. Pojem nová hudba prestal byť odrazu strašidlo, prestal byť problémom. Znova som si s radosťou uvedomil, že dobrá hudba nie je ani stará ani nová. Vznáša sa nad časmi a nad priestorom, odrážajú sa v nej lúče vychádzajúce z poznania výdatných zdrojov čias minulých aj prítomných, predovšetkým však zo zdrojov primárnej, archetypálnej ľudskej hudobnosti. Pri vnímaní takej hudby, akú ponúkol v partitúre 1. symfónie Ivan Hrušovský prestáva byť čas až taký podstatný. On plynul, ale kdesi mimo mňa. Len veľkí majstri dokázali aktivizovať takúto suggestívnu lyriku na rozsiahlej ploche, akú predstavuje 1. symfónia Ivana Hrušovského. Chceme tým, samozrejme, povedať, že Ivana Hrušovského považujem za veľkého majstra. Premiéra jeho 1. symfónie bola jednoznačne jednou z najvzrušujúcejších a najkrajších udalostí dohánajúcej koncertnej sezóny 1996/1997. Za také skladby treba ich tvorcom poďakovať a sňať klobúk z hlavy. Slová vďaka patria aj tým, ktorí sa podujali Hrušovského majstrovský opus naštudovať a v rámci možnosti verejne realizovať. Verím, že náročná hudba vyžadovala viac úsilia, viac ponoru za notové linajky, viac porozumenia tomu, čo robili. Výrazový potenciál Hrušovského Symfónie vari išiel k duhu aj Ondrejovi Lenárdovi, ktorý sa na podobných terénach pohybuje vždy suverénne a jeho výklady bývajú väčšinou veľmi inšpirujúce. Zimomriavky na chrbte sa dostavili aj počas znenia Hrušovského hudobných inotajov, takže by malo byť všetko v poriadku. O rezervách, či skôr o nenaplnených predstavách istotne vie najviac len samotný skladateľ. Pevne verím, že ich nebolo veľa a že pri intenzívnom aplauze, aký nesprevádza veľa súčasných diel mal Ivan Hrušovský dobrý pocit. Za to, čo vpísal do partitúry označenej ako 1. symfónia, by si to rozhodne zaslúžil.

Viac výhrad by uprostred júna v Redute zaisťoval mal Johannes Brahms. Cesta k jeho 1. symfonii bola zdĺhavá a vari aj troška trnistá. Vo svojej definitívnej podobe však ostínatými údermi patetickej introdukcie doslova zabúchala na brány chrámu najvyššej hudobnej dokonalosti. Žiaľ, 12. júna znelo v Bratislave skôr torzo 1. symfónie, či akýsi polotovar. Zložitá polylineárna štruktúra len sem-tam naplnila priestor pred a za Ondrejom Lenárdom. Väčšinou som registroval intonačnú neistotu, nedodýchané frázy, zúfalé obrátky záchranných systémov zabráňujúce až príčasto prieniku ušľachtilosti tónu, kompaktnosti zvukovej masy do môjho percepčného aparátu. Boli aj pekné chvíle, ale v zásade išlo doslova do tuhého, na pódii panoval nepokoj, hráči akoby strácali prehľad o udalostiach a hrali doslova len svoje party. Škoda. Avšak treba uznať, že náročná Hrušovského Symfónia isto odobrala šéfdirigentovi aj hráčom našej filharmonie veľa času a energie. To je zasa námet pre tvorcov a strojcov dramaturgických plánov...

IGOR JAVORSKÝ

Koncert v Zichyho paláci v Bratislave Flautový recitál

Mestské kultúrne centrum usporiadalo 19. júna koncertné vystúpenie poprednému slovenskému flautistovi **Tomášovi Janošikovi** v umeleckej spolupráci **prof. Helyny Gáfforovej**. Program z viacerých štýlových období dal nazrieť do umeleckých dispozícií dvojice, nie po prvý raz demonštrujúcej vyspelé interpretačné umenie.

Úvodná Sonáta G dur "Hamburská" od C. Ph. E. Bacha naznačila náročný výber programu veľkej umeleckej hodnoty, spočívajúcej na bezchybnej technike, dokonalej súhre, ako základnom predpoklade pre formovanie hudobných modifikácií emocionálne stvárnených obrazov adekvátneho obsahu.

O dokonalosti predstáv flautista podal výraznejšie svedectvo v Beethovenovej Serenáde D dur, op. 41. Kompozícia kladie značné nároky na rytmicko-melodické tvarovanie hneď od úvodného Allegra a hoci sa zdalo, že niektoré detaily nevyznali dosť zreteľne, neochudobnili silu umeleckého zážitku.

Veľké interpretačné skúsenosti si nárokuje prednes First Sonaty od Bohuslava Martinu. Hoci flautista už v predchádzajúcich dielach presvedčoval o svojich kvalitách, v uvedenom diele to bolo znásobenie technicko-interpretáčnych požiadaviek, ktorými Tomáš Janošik priam hý-

ril. Jeho hru charakterizuje suverénne zvládnutie každého technického problému, je plná rôzne tvarovanej melodiky, pretkávané perlivo drobnokresbou staccat, portát, melizmov. S nadhľadom skúseného umelca formuje výstavbu interpretovaného diela, citlivým modulovaním dynamizmu obohacuje výrazovú škálu, v ktorej dominuje osobnostný prístup aj pri dôslednom rešpektovaní autorovho zápisu.

Vyvrcholenie programu tvorila Sonáta A dur od Césara Francka. Dielo veľkej, takmer orchestrálnnej koncepcie, mohutnej zvukovosti, patrí k vrcholným kompozíciám tohto obsadenia a zvyčajne býva jednou z najväčších previerok kvalít interpretov. Pri prednese tohto diela bolo zjavné, že Tomáš Janošik s veľkou istotou ovláda nástroj, ktorý sa prihovárať prívomom hudobnosti, technickej pripravenosti, zmyslom pre mnohotvárnu výrazovú škálu. Na prekvapujúco dlhom výdychu sa formoval celý reliéf hudobnej tematiky, formatívnych prednesových elementov.

Obaja umelci prispeli do bohatého kultúrneho diania Bratislavy vzácnym umeleckým podielom. Koncert by si však žiadal lepšiu propagáciu a tomu zodpovedajúcu vyššiu návštevnosť. Komorné prostredie je totiž schopné pojať aj dvojnásobne viac poslucháčov - výkony umelcov si to zaslúžili.

MICHAL PALOVČÍK

Prísľub koncertnému umeniu

VŠMU postupne predstavuje svojich absolventov. Na koncerte v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca (23. 5.) **J. Kopelman** prezentoval výsledok svojho pedagogického úsilia, **Petra Šaraya** - mladého huslistu, v ktorého prejave akoby sa koncentrovala huslistická tradícia stáročí, generáciami zušľachťovaná, aby napokon v diplomovom recitáli vyústila v mimoriadne náročnom programe.

V Mozartovej Sonáte pre klavír a husle G dur, Kz.301, kde sa ťažisko hudobnosti presúva na znenie klavíra, v decentnom stvárnení **Jany Nagyovej-Juhászovej**, si huslista vymedzil primeraný priestor aj na vlastný vklad. Husľový part rozohral mužne, s bohatou zvukovo-náladovou diferencovanosťou. A keďže sú mozartovské dynamické aplikácie v praxi "zdržanlivejšie" než romantické, v celkovej koncepcii sa zásluhou obidvoch interpretov názor na štýlovosť mierne rozšíril.

To, čo sa nachádza v jeho psycho-fyziologických dispozíciách Peter Šaray naplno rozvinul v sólovej Husľovej sonáte E dur, op. 27 od E. Ysaya. Kompozícia rapsodicko-improvizačného charakteru v jeho hudobnom stvárnení vyznela ako plejáda účinne formovaných hudobných obrazov, s pôsobivo muzikálnou bravúrnou hrou, vyznievajúcou neobyčajne prirodzene. Hudobný nástroj je mu suverénnym sprostredkovateľom intonačnej čistoty, rytmickej pregnancie, jasne koncipovanej tematiky, jej modifikácií, bohatých na citlivé nuansovanie detailov i celkovej výstavby skladby.

Kvalitou umeleckej interpretácie Peter Šaray umocnil aj niektoré sporné hodnoty skladieb, ako je Saint-Saënsova Introdukcia a Rondo capriccioso, op. 28, a výraznejšia Husľová sonáta A dur, op. 13 od G. Faurého. V obidvoch skladbách interpret pokračoval v stvárňovaní predlohy mimoriadne sugestívne, rešpektujúc štýlovosť s príznačnou francúzskou noblesou, i kultivovaný vkus. V technickej zručnosti nebolo možné postrehnúť ani len

Peter Šaray

Snímka: archív

zakolísanie. Svoj diplomový recitál mladý umelec završil Koncertnou fantáziou na motívy z opery Carmen od Pabla de Sarasateho. Príslušné brnkánie na city poslucháčov však neublížilo výbornému prednesu náročného programu.

Peter Šaray je výrazne talentovaný huslista, ktorý sa dobrým rodičovským zázemím, pracovitosťou a cieľavedomým umeleckým vedením muzikálne rozvinul. Má pevné nervy, je hudobne a technicky sebaistý a svojím vystupovaním vnucuje dojem, že v spolupráci s dobrými dirigentmi i samotnými recitálmi môže byť jedným z veľkých reprezentantov slovenského interpretačného umenia. To však ukáže budúcnosť. Na krásnom výsledku podujatia má veľký podiel aj znamenitá klaviristka Jana Nagyová-Juhászová.

MICHAL PALOVČÍK

Šašinovci v Mirbachu

Je potešiteľné, že v priebehu rokov sa okruh poslucháčov navštevujúcich Mirbachov palác vyprofiloval. Okruh milovníkov komornej hudby sa celkom prirodzene mení podľa charakteru toho-ktorého komorného koncertu. 15. júna sa nám opäť predstavili manželka Dana Šašinová - klavír a Radoslav Šašina - kontrabas.

Neraz som mal možnosť písať recenziu o tejto manželkej umeleckej dvojici, pre ktorú bola vždy príznačná vysoká umelecká profesio-

sadzby oboch nástrojov. Treba dodať, že Rajterova Sonáta sa dostala do rúk najpopulárnejších interpretov.

Dalej odznela Brahmsova Sonáta C dur č. 1 pre klavír. Poznajúc akustiku Mirbachu viem, že hrať Brahmsa v tomto auditoriu je neľahká úloha. Harmonické súvislosti splyvajú, čím sa narúša myšlienková zrozumiteľnosť hudby. Stíšeným polohám chýba nezná komorná atmosféra. A tak výsledný interpretačný dojem vôbec nemusí korešpondovať s predstavou interpreta, pretože zámer a cieľ je tu takmer nedosiahnuteľný.

Spodný register nástroja je príslušný a tak opäť melodickej kresba, ktorá je neraz zabudovaná v akordoch, stráca čitateľnosť. Brahmsovej Sonáte chýbal interpretačný nadhľad, vnútorný pokoj a patetickosť. Istý zvukový hedonizmus sa stal dominujúcou súčasťou interpretácie.

Záver koncertu patril Franckovej Sonáte A dur pre klavír a kontrabas. Prikláňam sa k ná-

Radoslav Šašina

nalita a zaujímavá dramaturgická skladba programu.

V umeleckej časti komorného koncertu manželka Šašinovci stvárňovali Sonátu pre kontrabas a klavír (z roku 1964) od Ľudovíta Rajtera. Celkom vedome, no tvorivo sa Rajter v tomto diele hlási k svojej veľkej kompozičnej láske J. Brahmsovi a k odkazu návratov k hudbe veľkých klasikov. Konkrétne prvá časť (Moderato) je plná vrúcnosti v peripetiách zdanlivo nekonečnej spevnosti kontrabasového partu a vynaliezavej harmonickej výrečnosti v klavírnom parte. Duchovná príbuznosť prvej časti s tretou časťou (Andante sostenuto) je evidentná. Podobné príbuznosti nachádzame však i medzi druhou a štvrtou časťou (Presto a Allegro vivace), kde možno hovoriť o neoklasických návratoch, neraz o kontrapunktickej práci. Všade však dominuje ušľachtilé komorné čítanie a hlboká dôverná znalosť

Dana Šašinová

Snímky: archív

zoru, že kontrabasista formátu Šašinu má plné právo púšťať sa do podobných interpretačných projektov. Zafixované predstavy pritom netreba rúcať. Možno začať budovať nové. Časom sa vyprofilujú. Výkon oboch umelcov bol veľmi citlivý a vyrovnaný. Útok na náš zvukový ideál nemusí byť vôbec škodlivý. Určité zafixované predstavy sa stávajú dogmami. Nuž a Šašinovci nimi trochu otriasli. Nie na našu škodu...

IGOR BERGER

Nová tradícia v Žiline, alebo: Z každého rožka troška

Všetko začalo pred tromi rokmi, keď v Dome umenia Fatra v Žiline odznel nezvyčajný koncert "Z každého rožka troška". Mládežnícky big band **The young swing generation** a **Symfonický orchester Konzervatória v Žiline** pod vedením Miroslava Belorida a Karola Kevického tu síce nepredviedli práve to, čo sa učia v škole, ale prejavili svoje sympatie aj k modernej populárnej hudbe a jazzovému žánru. Výsledkom bol taký pôsobivý koncert, že aj tí najortodoxnejší profesori odpustili svojim žiakom chvíľkovú ignoráciu vážnej hudby. Poslucháči Konzervatória a organizátori (ŠKO) neskľamali publikum ani nasledujúci rok, ani tento rok.

19. júna už aj tí najtrpezlivejší začali byť nervózni, pretože koncerty tohto druhu naozaj nie sú na dennom poriadku. Každý rok bol hosťom koncertu hudobník, ktorý je buď žilinským rodákom, alebo je s týmto mestom úzko spätý. Prvý rok to bol trombonista Miroslav Letko, na druhom koncerte speváčka Helena Blehárová a tohto roku si konferencier, dramaturg programu a dirigent Miro Belorid pozval multiinštrumentalistu, dirigenta a skladateľa Pavla Zajačeka.

Večer začal sólistickým predvedením ragtimu v podaní absolventa žilinského Konzervatória - klaviristu big bandu **Samuela Bánovca** a táto introdukcia určila jazzovú náladu celého podujatia.

The young swing generation s vedúcim a

hlavnými sólistami večera sa žilinskému publiku nemuseli zvlášť predstavovať. Ich repertoár obnáša skladby od swingu až po big beat (väčšinou v aranžmánoch **Arnošta Coufala**, ktorý je pre nich dôležitou osobnosťou), ale ako typický big band začali v swingovom tempe (M. Richard - Caravela). Už tu sa predstavili traja sólisti: **Braňo Belorid - trombón, Martin Uhrík - barytónsaxofón, Peter Solárik - bicie nástroje**. Ďalší sólista, **Stano Dávid (trúbka)**, sa uviedol v ďalšej skladbe, ktorej názov sa každý mohol dozvedieť v priebehu interpretácie. Zborový oznam všetkých členov big bandu: Personally 65 000 bol ešte obohatený ďalším výrazovým prostriedkom - elektrickým zvončekom.

Potom konečne nastúpil hosť večera. **Pavol Zajaček** sa uviedol vlastnou skladbou "Retro" a prejavil sa aj ako multiinštrumentalista. V ďalších skladbách (C. Porter, W. Hefty) sprevádzal big band na klavíri a najväčšie prekvapenie prišlo skladbou P. Stona Drum drone, kde sa doslova predbiehal na bicích nástrojoch s vychádzajúcou hviezdou Petrom Solárikom (zdvojené bicie nie sú síce ničím novým, zvukový efekt bol však v podaní dvoch jazzmanov každopádne zaručený).

"Päťou na oko" v dramaturgii programu nabitého swingom boli **Cosmopolitan Singers** - vokálne okteto z Konzervatória v Žiline, ktorého hudobný výkon bol síce intonačne aj výrazovo na profesionálnej

P. Zajaček ako bicista

Snímka: M. Kosec

úrovni, ale v rámci celku pôsobil dosť rušivo.

Druhú polovicu večera otvorila kompozícia autorskej trojice Harry James, Benny Goodman, Count Basie Two o'clock jump. Táto časť koncertu doslova patrila hlavným sólistom večera.

Martin Uhrík nielen zvláda hru na technicky dosť náročný nástroj - barytónsaxofón, ale pre big band aj aranžuje a dokonca i komponuje. V jeho aranžmánoch odznela známa pieseň K. Elberta Očarená bývam v inštrumentálnej podobe so sólovou trúbkou Stana Dávida. Po skladbe P. Zajačka Pyramída sa opäť predviedol **Stano Dávid** v starej známej kompozícii L. Armstronga What a wonderful world, kde interpretoval vokálny part na krídlovke. Priaznivci jazzu tleskali jeho emocionálne nasýtenému prejavu, technickej brilantnosti, jazzu charakteristickej spontánnosti, ale hlavne výrazovej sile interpretácie.

Braňo Belorid - syn vedúceho big bandu

(nejde o rodinkárstvo) - si v skladbe Collea Portera It's allright with me zasóloval spolu s Pavlom Zajačkom. Bravúrne trombónové duo (alebo dvojsólo?) tak zapôsobilo na publikum, že ho obaja interpreti museli chtiac-nechtiac predviesť znova. Starší z rodiny Beloridov sa predstavil aj ako pôsobivý spevák piesňou Amore.

Treba tiež podotknúť, že nielen štyria sólisti večera mali možnosť ukázať svoje improvizčné a technické schopnosti. Striedali ich členovia big bandu, medziinými **M. Oboňa, M. Noga, R. Tariška, P. Markuljak** a i. Súhra interpretov je v telese s veľkým obsadením nesmierne dôležitá a The young swing generation sa to darí vďaka všetkým členom a neúnavnej práci kapelníka Mira Belorida.

Opäť sa potvrdila zdravá ctižiadosť žilinského publika, ktoré na koncertoch (hlavne jazzových) dokáže vytvoriť výbornú atmosféru...

KATARÍNA ŠOŠOVICOVÁ

Na margo uplynulej sezóny

DOZVUKY II

(Dokončenie z 1. str.)

Sado, alebo stále verný Aldo Ceccato situáciu zachránili a sezóna postupne naberala vyššie obrátky. Keď už padlo meno Leoš Svárovský, chcel by som znova pripomenúť to, čo som už raz napísal - že ide o mimoriadne disponovaného dirigenta so zmyslom pre poctivé dirigentské kantorstvo, pre dirigentské učiteľstvo. To je presne to, čo filharmónii neustále chýba - precízia detailov, rozšírenie dynamického ambitu, citlivejšie rozlišovanie sonoristických zvláštností. Popri interpretačných záujmoch a záľubách Ondreja Lenárda, preferujúceho veľké plochy a veľký zvuk, uniká kdesi vďiaľ individuálny pocit zodpovednosti. Leoš Svárovský, či vari iný dirigent s jeho kvalitami a postojom k práci, by podľa môjho názoru vedel z filharmonikov vykreslať aj zdravého Haydna či Mozarta, čo je zatiaľ stále len a len filharmonickou chimérou. Mal som príležitosť vidieť Leoša Svárovského v akcii pred ŠKO Žilina nad partitúrou veľmi nepríjemnej Symfónie Georgesa Bizeta a veru sa mi vtedy až dych zatajoval, o čo niekedy ide. Na Mahlerovi, ani na koncerte uvedenej a narýchlo doslova "zbúchanej" Verdihho Aíde filharmónia nevyrastie. Skôr naopak, zlozvyky a "šmíra" budú nebezpečne bujniť a ohrozovať vnútro telesa. Prerážajú stále na povrch v delikátnych situáciách a privádzajú ma vždy do rozpakov. Až príliš často sledujem na pódii Reduty ležérne sediacich hudobníkov, sláčiky nad strunami, zmätok v nástupoch, sonoristický šef a monotónnosť. Nie je sympatické, ak hráči skladajú nástroje ešte skôr, ako im dá pokyn dirigent na stupienku, ak zatvárajú noty na pulkoch s výrazom v tvári vraviacim zhruba: "Dajte už pokoj, ide me na pivo...". To všetko je vecou psychohygieny a hudobníckej etiky. Tam je priestor aj pre šéfdirigenta - celková kultivácia hudobníkov by mala byť jednou z jeho prvoradých funkcií a povinností. Potom aj vzájomné väzby medzi dirigentskou "centrálou" a sieťou orchestrálného aparátu fungujú na vyššej kvalitatívnej úrovni. Nikdy v tejto súvislosti nezabudnem na magické účinkovanie Zdeňka Košlera

alebo Libora Peška.

Čo bolo, bolo, teraz je to tak, ako to je.

Vzhľadom na evidentnú vyťaženosť Ondreja Lenárda však vari stojí za úvahu obsadiť vo filharmónii miesto asistenta dirigenta. Absencia asistentskej dirigentskej práce poznačila nejednen koncert a doplatili na ňu celkom zbytočne viacerí skladatelia - najviac však Edvard Grieg a jeho Peer Gynt a Johannes Brahms so svojou 1. symfóniou. Obidvaja klasici mali troška smolu v tom, že boli zaradení do programu spolu s náročnými premiérami slovenských diel, ktoré dirigenta celkom pochopiteľne zafaržili viac, než býva v rámci bežného skúšobného režimu zvykom - Griegovi uberal z nácvikových hodín Koncert pre orchester Ilju Zeljenku, Brahmsovi zasa sugestívna a celkom pokojne poviem, že nádherná 1. symfónia Ivana Hrušovského.

Na druhej strane, dve premiéry slovenských diel v jednej sezóne sú zaiste pozoruhodným úspechom dramaturgie SF, jej šéfdirigenta, a deficit kvality v spomínaných klasických dielach možno pri obidvoch zažmúrených očiach brať ako akúsi nevyhnutnú daň. Napokon, kedy v dejinách to bolo inak...?

Keď už som sa pristavil pri dirigentských osobnostiach, nemôžem obísť mená ďalších dvoch harcovníkov na scéne slovenského interpretáčného umenia - Bystríka Režucha a Róberta Stankovského. Mal som dostatok príležitostí upozorniť na pozitívne zážitky z ich účinkovania na pódii Slovenskej filharmónie a veľmi rád sa k týmto spomienkam vraciam aj teraz. Predovšetkým Prokofievova 7. symfónia, alebo zások za Ondreja Lenárda v Szymanowského 3. symfónii (Bystrík Režucha) alebo Šostakovičova "Leningradská" (Róbert Stankovský v zaskoku za Petra Feranca) znamenali pre 48. koncertnú sezónu a pre nás, ktorí tých deň čo týždeň krácame smerom k Dunaju, veľkú vzpruhu a potešenie. Odkryli veľký tvorivý potenciál a ponúkli radostné očakávania iných podobných zážitkov. Navyše, samotná prítomnosť Róberta Stankovského, šéfdirigenta Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu, za bránami Reduty, je jednou z potešujúcich

správ. Ak by sa toľkokrát proklamovaná integrácia hudobného života mala v Bratislave odhraďovať podľa takéhoto scenára, potom je všetko O.K. Isto to nepôjde opačnou cestou, teda cestou akéhosi monopolu jednej osoby vo všetkých oblastiach.

Nepáčilo sa mi, že našinci, teda Slovenská filharmónia akosi ignorovala dvestoročnicu Franza Schuberta. Schubertova "Veľká" C durová symfónia čakala až na vynikajúceho hosťujúceho dirigenta Arkadija Shteinlucha, ktorý v Bratislave vystupoval v máji. Bola to síce tiež jedna z najväčších a najkrajších udalostí sezóny (okrem Schuberta ma dvíhali zo sedadla symfonické výjavy Čajkovského a Rachmaninova vo Francesce da Rimini a Ostrove mŕtvych), ale schubertiáda mohla prísť skôr. Na druhej strane si zasa viem predstaviť, že vo filharmónii, a napokon aj v radoch návštevníkov koncertov, môže po tvrdošjom ceccatovskom cykle Schubert - Bruckner voči Schubertovi panovať nie práve najpozitívnejšia atmosféra. Berme to radšej tak, že filharmónia si svoje povinnosti voči Schubertovi splnila v predstihu...

Na tému "Koncerty v Redute" ešte malý dovetok: troška křčovito a smiešne mi pripadali tomboly, ktoré sa organizovali cez prestávky koncertov. Myslím, že úplne stačí, ak cestou na koncert prechádzam v Redute okolo kasína. Viem, že zháňať všakovakých mecenášov alebo sponzorov je ťažké a žiada to aj isté ústupky, ale tombola patrí, keď už, tak na detské koncerty. Pripadalo mi smiešne, keď si ktosi po doznení Brahmsa alebo Beethovena ide oči vyotíť na číslu svojho kupónu, navyše, ak je to prípadne člen účinkujúceho telesa, čo sa tiež prihodilo... Život je aj humor a úsmev, toto je však vari troška zvláštne.

Orchestrálna sezóna, to nie je len Slovenská filharmónia. Pracovníť boli aj členovia Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu. Pripravili veľmi pekný mesačný cyklus koncertov, na ktorých sa zväčša darilo. Netreba zdorazňovať, že hráči SOSR-u a ich šéfdirigent Róbert Stankovský trávia dlhé, dlhé hodiny pri frekvenciách v nahrávacom štúdiu. O to cennejšie sú potom ich sympatické a nadšené výkony na

koncertnom pódii. Na koncertoch rozhlasového orchestra sa mi okrem výkonov páči aj to, že či už je to zámer alebo šťastná náhoda, vždy sa nájde akýsi dramaturgický spoločný menovateľ. Nevie, ako to rozhlasáci robia, ale na koncerty SOSR-u je vstup voľný.

V tejto našej biede je to, namôjveru, ohromné gesto!

Ale vynikajúca návštevnosť rozhlasových koncertov nie je určite zabezpečovaná len touto cestou. V popredí je vždy kvalita programu a ponuka interpretov. A tá je v rozhlase vždy veľmi lákavá.

Keď už sme pri vstupenkách, dovoľte jeden zážitok.

Pod rozhlasovou antipyramidou by sa totiž istej zahraničnej, konkrétne japonskej návštevníčke koncertu isto nestalo to, čo sa jej prihodilo vo filharmónii. Jej túžba navštíviť v Redute komorný koncert tria Danel - Kanta - Lapšanský, venovaný hudbe Johanna Brahmsa, ju stála šťavnatých, ba až prešťavnatých 618 slovenských korún, čo je z môjho pohľadu nehorázne. Ako na to ekonomovia vo filharmónii prišli, to neviem. "Sme súčasťou prúdu, ktorý nadväzuje na národné kultúrne dedičstvo nesie nemalú zodpovednosť za rozvíjanie toho, čo vytvorili naši predkovia. Prevzali sme na seba úlohu pokračovať v odkaze generácií hudobníkov, ktorí sa zaslúžili o etablovanie a rozvoj slovenskej hudobnej kultúry". Toto tvrdil šéfdirigent a hudobný riaditeľ SF pred prepuknutím sezóny v celoročnom bulletin. Je otázne, či s takouto krutou ekonomickou politikou toho veľa naetablujeme. Keď môžem čosi ešte povedať, tá japonská návštevníčka mala v očiach dosť zdesený výraz. Ani sa nečudujem. Nie som vôbec ekonomicky zbehlý, ale takáto diskriminácia zahraničných milovníkov hudby do Reduty nepriláka. Viem, že aj v SND platia naši, teraz pre zmenu rakúski priatelia vyššie taxy, tam je to však zverejnené, alebo sa to odohráva cez cestovné kancelárie. Ako to majú zariadené vo filharmónii, to mi nie je celkom jasné...

Vrátim sa pre istotu rýchlo k hudbe, teda k tomu, čo nás má tešiť a robiť šťastnými. Bolo toho naozaj neúrekom. Bolo lepšie aj horšie, veď sme napokon všetci ľudia. Globálne, mám z koncertnej sezóny obidvoch našich orchestrov dobrý pocit. Je čo robiť, ba je toho ešte veľmi veľa. Ak sa však na veci pôjde s rozumom, respektíve s viacerými rozumami, je šanca, že krivka pôjde smerom nahor. Nie megalománia a prepínanie síl vedie k úspechom. Hudba a všetko, čo je s jej oživovaním spojené, vyžaduje aj trpezlivosť a pokoru... **IGOR JAVORSKÝ**

Za Silviou Macudzińskou

Šťastní ľudia, vraj, odchádzajú v tichosti, bez veľkých slov. Zanechávajú však za sebou dielo, ktoré má znaky trvácnosti, nadčasovej hodnoty. 30. júla t. r. odišla v takejto tichosti a skromnosti aj Silvia Macudzińská, v požehnanom 91. roku svojho plodného a nesmierne aktívneho života. Zanechala za sebou veľký kus koncertnej, pedagogickej, ale aj nezištnej umeleckej brázdy, ktorú na jednej strane spoluvytvárala so svojím manželom Rudolfom Macudzifským a na druhej strane so svojimi žiakmi, ktorými bola obklopená nielen v školskom prostredí, ale aj na koncertoch, hudobných večierkoch i v súkromí. Jej žiaci ju mali radi, pretože pre každého našla slová povzbudenia a každému vždy ochotne poradila.

Ešte nedávno, pri príležitosti jej deväťdesiatky, mal som to šťastie gratulovať jej v spoločnosti s p. prof. Máriou Kišoňovou-Hubovou v jej byte, ktorý výstižne sprítomňoval jej život s hudbou. Víťala nás pri klavíri a i napriek svojmu veku jej prsty živo zvládali faktúru Lisztových Petrarcových sonetov. Bola šťastná a my s ňou. Živo sa zaujímal o všetko, rada sa vracala do spomienok. A najradšej by bola hrala...

Životný osud Silvie Macudzifskej je už uzavretý. Odišla v tichosti, bez veľkých slov, temer sotva sme to zaregistrovali. Jej telesné pozostatky boli uložené do spoločnej hrobky k manželovi na čestnom mieste cintorína v Slávičom údolí. Zostal však jej umelecký odkaz, ktorý v slovenskej národnej hudobnej kultúre zostane nezastupiteľný. A tí, čo sme ju poznali, na ňu nemôžeme zabudnúť.

Češ jej pamiatke!

MARIÁN JURÍK

Predstavili sa aj mimoriadne talenty

Koncert študentov banskobystrického Konzervatória Jána Levoslava Bellu pri príležitosti ukončenia školského roku sa uskutočnil 25. 6. v Štátnej opere Stredoslovenského štátneho divadla Banská Bystrica.

Medzi účinkujúcimi sa predstavili Dievčenský spevácky zbor a študenti druhého i tretieho ročníka tanečného odboru tejto školy. Vystúpil mimoriadny talent, prvák Milan Paľa, ktorý predniesol Diablov trilok z Tartiniho Sonáty g mol. Sólo hrali aj akordeonista Martin Chovanec, klarinetista Maroš Libič a organista Marek Paľa. Komorný orchester Konzervatória, ktorý sa už úspešne predstavil aj zahraničnému publiku, zahral pod taktovkou profesora I. Bullu diela A. Salieriho, J. S. Bacha, E. Elgara a G. B. Pergolesiho. Hosťami večera boli hudba Jána Berkého-Mrenicu a sólista ŠO Ján Babjak.

Koncert sa uskutočnil pod záštitou prednostu Krajského úradu v Banskej Bystrici a so sponzorovou pomocou zvolenských firiem Willing, Zdroj Stred, Pivovaru Vyhně a banskobystrickej firmy Kópia Jamek.

Poslucháči VŠMU v Košiciach

Koncertom poslucháčov Vysoké školy múzických umení v Bratislave začala (12. 6.) Štátna filharmónia Košice sériu posledných piatich večerných vystúpení.

Poslucháči VŠMU z triedy profesora Bystríka Režucha v košickom Dome umenia uviedli Španielske capriccio od Michaila Rimského-Korsakova, skladby Wolfganga Amadea Mozarta a Franza Liszta pre klavír, klavír a orchester, ako aj fantastickú predohru k opere Romeo a Júlia od Čajkovského. ŠFK účinkovala pod taktovkou mladých talentovaných dirigentov Martina Majkúta a Davida Hernánda Rica zo Španielska, ktorý na Slovensku študuje vďaka štipendiu Nadácie pre kultúru mestského zastupiteľstva v španielskom Valladolid. Ako sólisti večera sa predstavili Jozef Luptáček mladší a Katarína Brejková.

Baroková hudba v Prešove

Koncert vážnej hudby Klenoty barokovej hudby usporiadala v rámci Prešovského kultúrneho leta Šarišská galéria v Prešove (10. 7.). Jej výstavnými priestormi sa rozliehali tóny skladieb Johanna Sebastian Bacha, Georga Friedricha Händla a ďalších autorov v podaní prešovského súboru Musica Historica. Na čembalo hrala Klára Ganzerová, na viole da gamba Karol Medňanský a spevom ich sprevádzala Marta Polohová.

V Šarišskej galérii je otvorená výstava Prešov v dielach umelcov, ktorá spolu s dobrou hudbou navodila atmosféru voľakedajšieho Prešova tak, ako ho stvárňoval jeho "dvorný maliar" Jozef Bendík i ďalší umelci. Výstava bola sprístupnená v rámci osláv 750. výročia prvej písomnej zmienky o centre Šariša a potrvá až do 21. septembra, aby si ju mohli prezrieť aj návštevníci osláv, ktoré v Prešove vyvrcholia v septembri.

Cantemus

Prešovský spevácky zbor detí a mládeže Cantemus pripomenul sa (12. 6.) priaznivcom zborového spevu už 21. výročným koncertom. Uskutočnil sa v sále Čierneho orla v Prešove a zazneli na ňom skladby Juliána van Nuffela a Glauca Catalda v podaní koncertného zboru. Oba zbory uviedli skladby Štefana Kantora, Jozefa Slonova, Milana Nováka, Alojza Čobeja, Pavla Jurkoviča, Bela Felixa, Ota Fischera, Césara Francka a Leonarda Bernsteina. Na koncerte zaznel aj blok slovenských ľudových piesní. Cantemus patrí k popredným interpretom zborového spevu na Slovensku. Vlní na celoslovenskej súťaži zborov bol ocenený I. pásmom spojeným s pochvalou poroty. Koncertný zbor predstavuje okolo 50 detí vo veku od 10 do 18 rokov. Skvelých mladých spevákov si však zbor na čele s dirigentkou a umeleckou vedúcou Ivetou Matyasovou vychováva i v dvoch prípravkách, ktoré navštevujú deti od 5 rokov nielen z Prešova.

K úspechom zboru sa v marci tohto roku zaradilo jeho úspešné turné po Nemecku, kde zbor uviedol premiéru súčasného talianskeho skladateľa G. Catalda na medzinárodnej zádušnej omši za deti, ktoré zahynuli počas vojny v Bosne a Hercegovine. Missa Pro Innocentibus zaznela i na výročnom koncerte v Prešove.

Šanca pre talenty

Žilinské Konzervatórium usporadúva už tradične "Šancu pre talenty" v odbore hra na klavír a v hre na sláčikových nástrojoch. Podujatie slúži najmä na vyhľadávanie talentovaných žiakov, ktorí chcú pokračovať v štúdiu na konzervatóriu. Pred niekoľkými rokmi sa takto predstavil vtedy ešte len 5-ročný huslista Dalibor Karvaj alebo klavirista Matej Arendárik a ďalší. Podujatie slúži aj na zoznámenie, diskusiu a kontaktovanie sa pedagógov konzervatória, ZUŠ a rodičov. Najtalentovanejší sa po úspešnom vykonaní talentových skúšok stávajú mimoriadnymi žiakmi školy. Tohtoročnú Šancu, ktorá sa konala 7. 6. 1997, podporila AUHS.

KVĚTA GLASNÁKOVÁ

Účastníci II. ročníka Letných kurzov komornej hudby v Žiline.

Dovidenia o rok v Žiline

V dňoch 26. 6. - 2. 7. 1997 sa uskutočnil II. ročník Letných kurzov komornej hudby, ktoré usporiadalo Konzervatórium v Žiline za podpory KÚ a MÚ v Žiline. Účastníci - poslucháči konzervatória a VŠMU v hre na klavír a sláčikových nástrojoch - využili príležitosť získať nové impulzy pre svoj rozvoj od popredných sólistov a pedagógov VŠMU - prof. M. Jelinka, prof. J. Podhoranského a Mgr. I. Gajana. Na záverečnom koncerte (1. 7.), ktorý mal veľmi dobrý ohlas u žilinskej verejnosti, sa z časových dôvodov mohla predstaviť len časť účastníkov kurzov. Koncert už tradične uzatvoril 12-členný violončelový súbor pod vedením prof. J. Podhoranského. Súčasťou kurzov boli aj dva výlety do krásneho prostredia blízkej Malej Fatry. Veríme, že úspešné Letné kurzy nájdu podporu i v budúcom roku a milovníci komornej hudby sa stretnú na ich 3. ročníku.

KVĚTA GLASNÁKOVÁ

J. V. Michalko v Kremnici

Koncert organistu Jána Vladimíra Michalka v rámci festivalu Kremnický hradný organ '97 sa 20. júla stretol s veľkým úspechom. Publikum v plne obsadenom Kostole svätej Kataríny v Kremnici si vypočulo majstrovské interpretácie skladieb nielen starších období, ale aj diela skladateľov 20. storočia (L. Rajter, A. Pärt, P. Kolman). Po záverečnej Michalkovej Improvizácii na dve dôležité témy si poslucháči standing-aplauzom vyžiadali pridanie ďalšej skladby. Už tretí festivalový koncert potvrdil vysokú úroveň interpretačného umenia slovenských organistov. Festival, ktorý organizuje umelecká agentúra Ars Consulting, pokračoval 27. júla vystúpením Jána Blahutu a Kláry Proháskovej.

R.

Objednávam si ks časopisu **HUDOBNÝ ŽIVOT** na adresu:

Meno:

Ulica: Miesto:

PSČ:

Dátum: Podpis:

Objednávku pošlite na adresu: HUDOBNÝ ŽIVOT, Michalská 10, 815 36 Bratislava. Celoročné predplatné 192 Sk, polročné 96 Sk.

Upozorňujeme našich čitateľov a spolupracovníkov na zmenu adresy HUDOBNÉHO ŽIVOTA:

Michalská 10
815 36 Bratislava

Telefón a fax redakcie: 07/533 03 66
Telefón šéfredaktora: 07/533 52 01
Fax: 07/533 01 88

PRIHLÁŠKA

na muzikologickú konferenciu v rámci BHS s názvom „NÁSTUP SLOVENSKEJ HUDOBNEJ MODERNY“ so zameraním na 30. a 40. roky 20. storočia, ktorá sa uskutoční v Bratislave v dňoch 2.-3. októbra 1997.

Priezvisko, meno, titul

Inštitúcia

Adresa

Telefón/Fax

Téma príspevku

Klinda v Austrálii

V dňoch 30. marca - 6. apríla t. r. sa konal v austrálskom Melbourne 27. ročník medzinárodného festivalu pre organ a harpsichord. Festival obsahoval 24 koncertov a 4 interpretácie a teoretické semináre. Popri početných významných svetových interpretoch sa na ňom zúčastnil aj prof. Ferdinand Klinda, ktorý účinkoval na viacerých koncertoch. Vo svojom repertoári mal diela S. Marckfeldnera, J. K. Kuchara, C. Ph. E. Bacha, W. A. Mozarta, C. Francka, J. L. Bellu a i. Koncerty, ktoré sa konali na univerzitách a v kostoloch, sa tešili veľkému záujmu obecnstva. R.

Košickí akordeonisti vo Fínsku

Akordeónový súbor košického Konzervatória sa na začiatku júla zúčastnil na 25. ročníku akordeónového festivalu vo fínskom meste Ikaalinen. Pod taktovkou riaditeľa školy Bartolomeja Buráša a profesora Vladimíra Čuchrana sa 25-členný súbor predstavil na celovečernom koncerte i ďalších vystúpeniach s dielami R. Bingeho, L. Bernsteina, P. I. Čajkovského, G. Millera, D. Ellingtona a V. Čuchrana.

O umení košických akordeonistov sa fínski organizátori festivalu dozvedeli z ich vystúpení v zahraničí. Odtiaľ pramenia aj ďalšie kontakty, medzi ktoré patrí napríklad aj pôsobenie košického absolventa školy a neskôr aj pedagóga Jána Grockého, ktorý už roky učí vo Fínsku. Podľa jeho slov hra na akordeón v tejto severskej krajine má veľkú tradíciu a aj festival sa koná každoročne na počesť Vilja Vesterinena, zakladateľa hry na harmonike vo Fínsku, ktorý sa narodil pred 90-timi rokmi.

Festival sa občasne koná pri jazere Kyrosjärvi a zvykne na ňom hrať súčasne až 1500 akordeonistov, ktorých hru údajne počuť až do vzdialenosti 20 kilometrov. Na tomto amatérskom podujatí sa súťaží aj o zlatú harmóniku.

Na prvú výpravu podobného druhu konzervatoristov do Fínska sponzorsky prispelo košické Staré Mesto, Nadácia konzervatória, Asociácia akordeonistov Slovenska a samotní rodičia žiakov.

Košický balet v Nemecku

Na turné po kúpeľných mestách Spolkovej republiky Nemecko odišiel 19. júla balet Východoslovenského štátneho divadla. Vyše mesačné turné Košičanom sprostredkovala česko-nemecká agentúra Art plus Agency. Košičania sa predstavia divákovi v Bad Bevensene, Bad Meinbergu, Bad Füssingene a ďalších mestách. Milovníkom baletu a kúpeľným hosťom pripravili dvojhodinový program Čajkovskij Gala, ktorý je zostavený z výberov Labutieho jazera, Luskáčika a Spiacej krásavice. V programe košického baletu vystúpi aj sólista SND v Bratislave Igor Holováč s vlastnými choreografiami Zbohom Pierot od L. van Beethovena a Paganini od N. Paganiniho.

Jackson s Pavarottim

Americký spevák Michael Jackson, ktorý pricestoval do Milána, vystúpil 18. júna t. r. spolu so slávnymi tenoristami Lucianom Pavarottim, Placidom Domingom a Josém Carrerasom v severotalianskej Modene. Na koncerte umelcov sprevádzal turínsky filharmonický orchester s dirigentom Jamesom Levinom. Slávni speváci rozmyšľajú aj o vydaní spoločného CD.

Koncert sa konal na milánskom štadióne San Siro, kde boli prítomní aj speváci Eros Ramazzotti, Zucchero, módní návrhári Giorgio Armani, Gianfranco Ferré a tlačový magnát Silvio Berlusconi.

Zomrel Sviatoslav Richter

Legendárny klavírny virtuóz Sviatoslav Richter zomrel v piatok 1. augusta v Moskve vo veku 82 rokov na zlyhanie srdca.

Svetoznámy umelec skončil v Ústrednej klinickej nemocnici v Moskve. Previezli ho tam 31. júla z podmoskovského víkendového domu, kde ho postihli bolesti srdca. Pred ôsmimi rokmi sa Richter vo Švajčiarsku podrobil operácii srdca. V posledných rokoch žil v Paríži a iba nedávno, 5. júla, sa vrátil do Ruska. Richter, rodák z ukrajinského Žitomiru, sa stal v štyridsiatych rokoch najlepším klaviristom v Sovietskom zväze. V ďalších desaťročiach už na koncertných turné oslňoval svojím umením celý svet. Pred dvoma rokmi pri oslave umelcových 80. narodenín označil ruský prezident Boris Jeľcin Richterovu hudobnú interpretáciu za "zdroj inšpirácie a vnímania krásna". S. Richter sa stal známy predovšetkým interpretáciou Bachových diel. Jeho repertoár však zahŕňal všetkých veľkých európskych hudobných klasikov. Majstrovsky interpretoval aj skladby svojich ruských súčasníkov a osobných priateľov - Sergeja Prokofieva a Dmitrija Šostakoviča. V posledných rokoch koncertoval už len výnimočne.

K jeho odkazu sa vrátíme v budúcom čísle.

Slovenský filharmonický zbor v Salzburgu

Slovenský filharmonický zbor (SFZ) so zbornajstrom Janom Rozehnalom odcestoval 24. 7. na mesačný umelecký zájazd do Salzburgu, kde sa každoročne koná v letných mesiacoch medzinárodný hudobný festival Salzburger Festspiele. SFZ v rámci festivalu uvedie spolu s orchestrom Wiener Philharmoniker pod vedením dirigenta V. Gergieva šesť predstavení Musorgského opery Boris Godunov. Popri operných predstaveniach vystúpi SFZ na záver festivalu aj na dvoch koncertoch, na ktorých spolu s orchestrom Wiener Philharmoniker pod taktovkou Claudia Abbada uvedú diela A. Brucknera Te Deum a F. Mendelssohna-Bartholdyho Sen noci svätéhojanskej.

Žilinský miešaný zbor na waleskom festivale

Druhé miesto na 51. ročníku medzinárodného hudobného festivalu vo waleskom Llangolene v kategórii miešaných zborov získal Žilinský zmiešaný zbor (ŽMZ) pod vedením šéfdirigenta Štefana Sedlického. Je to druhý úspech tohto slovenského umeleckého telesa na waleskom festivale, na

ktorom v roku 1969 získal prvé miesto. Súbor sa na podujatí zúčastnil už po tretí raz.

Na 51. ročníku festivalu, ktorý sa konal od 8. do 13. júla 1997, sa zúčastnili spevácke zbory, folklórne súbory, skupiny a iné hudobné telesá z 51 štátov sveta.

Pavarotti a 850. výročie Moskvy

Slávny tenor Luciana Pavarottiho zaznie na moskovskom Červenom námestí, kde tento spevák otvorí oslavy 850. výročia založenia Moskvy svojím vôbec najdlhším koncertom.

Ako informoval zástupca radnice hlavného mesta Ruskej federácie Oleg Belikov, Pavarotti podpísal s úradom starostu zmluvu na štvorhodinový koncert, ktorý sa uskutoční 7.

septembra v blízkosti Kremľského paláca.

Javisková úpravu vystúpenia bude mať na starosti ruský filmový režisér Andrej Michalkov-Končalovskij, brat slávneho režiséra a nositeľa Oscara Nikitu Michalkova. Dva dni pred tým zaznie Pavarottiho hlas v areáli Kremľa, kde sa podľa rukopisov z roku 1147 začala výstavba ruskej metropoly.

Paul McCartney chce cenu Eurovízie v Liverpoole

Bývalý člen britskej skupiny Beatles Paul McCartney podporuje kandidatúru svojho rodného mesta Liverpool na usporiadanie nasledujúceho renomovaného medzinárodného festivalu Veľká cena Eurovízie.

"Mesto je ideálnou voľbou," uvádza exbeatles v liste adresovanom predstaviteľom mesta. Liverpool podľa neho zaujíma "historické miesto" v dejinách populárnej hudby a teší sa veľkej obľúbenosti u divákov i umelcov.

Tohtoročný piesňový súťaž, ktorá sa konala v máji v írskom Dubline, vyhrala britská rocková formácia Katrina and the Waves s piesňou Love Shine A Light. Británia tak získala v poradí už štvrtú cenu od vzniku festivalu v roku 1956.

V Čarovnej flaute vo Viedni aj zbor Opery SND

Podobne ako každé prázdniny v Bratislave, kde nádvorie Starej radnice oživa Kultúrnym letom, sa v susednej Viedni v Schönbrunnskom parku ožívajú tóny Mozartovej hudby.

Na viedenskom letnom festivale sa prezentujú svetoví špičkoví mozartovskí speváci-solisti, ktorí sa museli podrobiť prísnemu kon-

kurznému výberu. Už tradične účinkuje v opere Čarovná flauta aj zbor Opery SND a spolu účinkuje symfonický orchester Slovenského rozhlasu z Bratislavy. Režisér predstavenia je vynikajúci viedenský režisér Robert Herzl.

Predstavenia Čarovnej flauty takmer denne od 22. do 31. júla (okrem 27. júla) a potom tak-

Wiener Symphoniker v novej sezóne

Orchester Wiener Symphoniker má podľa slov viedenského mestského radcu pre kultúru Dr. Petra Marboa pre Viedeň ako mesto hudby nesmierny význam a v medzinárodnom meradle si za posledné roky získal ešte väčšie uznanie. Mesto Viedeň si uvedomuje svoju zodpovednosť voči tomuto hudobnému telesu a rozvíja s ním preto spoločné aktivity. Jednou z nich sú napríklad hudobné podujatia pre deti, uskutočňované vo viedenskom Koncertnom dome (Konzerthaus), ktoré majú deťom už v útlom veku priblížiť hudbu a sformovať tak ich budúci vzťah ku kultúre.

Orchestru sa darí pokryť náklady na svoje fungovanie z 38,2 percenta, čo ho zaraďuje k svetovej špičke. Len vo Viedni usporiadajú ročne 160 koncertov. So symfonikmi spolupracujú dirigenti svetového formátu a aj nástrojové vybavenie orchestra sa radí k najlepším vo svete. Jednotliví členovia telesa sa významnou mierou podieľajú na výchove hudobníckeho dorastu. Medzinárodný štatút orchestra sa upevňuje na koncertných turné, ktoré ho v tomto roku zavedú do Japonska a cez celé Rakúsko do Nemecka, Španielska a Portugalska.

Rainer Bischof, generálny sekretár orchestra, vyzdvihuje v súvislosti s nadchádzajúcou sezónou hlavne spoluprácu telesa s klaviristom Rudolfom Buchbinderom, ktorý spolu s orchestrom predstaví Mozartove klavírne diela bez dirigenta, v akejkoľvek symfonickej komornej hudbe. Cyklus je ťažiskom ich koncertnej cesty a znamená začiatok veľkolepej spolupráce orchestra s týmto umelcom. R.

Hudobný festival v Londýne

Dielom Ludwiga van Beethovena Missa solemniss otvorili 19. júla tradičný hudobný festival Proms v Londýne. Symfonický orchester a zbor BBC v londýnskom Royal Albert Hall dirigoval Bernard Haitink. V rámci 103. sezóny promenádnych koncertov BBC, ktorá potrvá do 13. septembra, v tomto roku odznie 73 koncertov. Po prvý raz však v najbližších týždňoch popri klasických dielach zaznejú aj pre tento festival neobvyklé tóny. Pieseň liverpoolskej skupiny Beatles a americkej rockovej hviezdy Franka Zappu v tohtoročnom programe sú podľa údajov organizátorov predchodcami ďalších diel umelcov popu, ktoré by sa mali v budúcnosti objaviť na tomto hudobnom podujatí, čím sa zdôrazní charakter koncertnej série ako festivalu prístupného pre všetkých.

Presleyho sídlisko v Memphise

K Londýnu, Las Vegas, New Yorku, Hongkongu a Tokiu sa pridružil Memphis do rodiny miest, v ktorých má slávny rockový spevák Elvis Presley vlastný klub. V Memphise, štát Tennessee, však bude mať celú, hoci malú - mestskú štvrť.

Prvú budovu "Presleyho sídliska" uviedli do prevádzky 25. júla na ceremónii, na ktorú pricestovala Lisa Marie Presleyová so svojou mamou. V bývalom obchode s odevami, kde si Elvis v 50-tych rokoch kupoval košeľe s vysokým golierom a obľúbené široké "baggy" nohavice, zriadia reštauráciu a nočný bar. Reštaurácia bude ponúkať jedlá južanskej kuchyne, kým nočný bar repertoár Presleyho piesní - na oslavu jeho hudby a čias.

mer denne od 1. do 23. augusta (mimo 3., 4., 10., 11., 17. a 18. augusta) ponúkajú aj slovenským priaznivcom hudby Wolfganga Amadea Mozarta možnosť precítiť vrcholný zážitok v prostredí, ktoré patrí k najkrajším architektonickým skvostom sveta. Začiatok predstavení je vždy o 20.00 h.

NÁRODNÉ HUDOBNÉ CENTRUM

Výzva ku všetkým milovníkom hudby

V roku 1975 v hlavnom meste Kanady Ottawe vyhlásil vtedajší prezident Medzinárodnej hudobnej rady UNESCO Lord Yehudi Menuhin
1. október za Medzinárodný deň hudby.

Od tých čias si hudobníci a hudbymilovná verejnosť na celom svete každoročne v tento deň pripomínajú na koncertoch, festivalových pódioch i v rozhlase a televízii to jedinečné bohatstvo a krásu, ktorú ľudstvo nachádza vo všetkých druhoch a žánroch hudby ako najuniverzálnejšieho zo všetkých umení.

Medzinárodný deň hudby si už vyše dve desaťročia pripomíname najmä v rámci Bratislavských hudobných slávností. Bolo by však žiadateľné a veľmi vhodné, keby v tento deň celá naša hudbymilovná verejnosť najrozmanitejšími umeleckými podujatiami pripomenula jedinečné hodnoty hudobného umenia ako prejavu tvorivého génia človeka, jeho túžby po krásu, ušľachtilým citom a mravnej čistote.

Obraciame sa preto na vás všetkých s výzvou zasvätiť 1. október hudbe, ktorá nás všetkých spája a ustavične obohacuje.

Marián Lapšanský
výkonný podpredseda
Slovenskej hudobnej rady

Pavol Bagin
generálny riaditeľ
Národného hudobného centra

NÁRODNÉ HUDOBNÉ CENTRUM - Slovkoncert

5. LETNÝ HUDOBNÝ FESTIVAL

BOJNICE

22. 8. 19.30 Judith Izsák, čembalo
Juraj Kováč, violončelo
Anna Höblingová, husle
Quido Höbling, husle
Program: J. M. Leclair, H. Purcell, A. Scarlatti, A. Corelli, G. Pugnani, N. Porpora

25. 8. 19.30 Komorní sólisti Bratislava
Anton Popovič, dirigent
Aleš Solárik, klavír
Peter Pažický, klavír
Jozef Lupták, violončelo
Program: L. Boccherini, F. Mendelssohn-Bartholdy, M. Novák, B. Britten

52. LETNÝ HUDOBNÝ FESTIVAL

TRENČIANSKE TEPLICE

21. 8. 19.30 Judith Izsák, čembalo
Juraj Kováč, violončelo
Anna Höblingová, husle
Quido Höbling, husle
Program: J. M. Leclair, H. Purcell, A. Scarlatti, A. Corelli, G. Pugnani, N. Porpora

24. 8. 19.30 Komorní sólisti Bratislava
Anton Popovič, dirigent
Aleš Solárik, klavír
Peter Pažický, klavír
Jozef Lupták, violončelo
Program: L. Boccherini, F. Mendelssohn-Bartholdy, M. Novák, B. Britten

31. 8. 19.30 Orchester Komornej opery SND
Spevácky-zbor mesta Bratislava
Ladislav Holásek, zbor-majster
Marián Vach, dirigent
Program: "Najkrajšie zbory" z tvorby G. Rossiniho, A. P. Borodina, P. Mascagniho, W. A. Mozarta, B. Smetanu, G. Verdiho

42. LETNÝ HUDOBNÝ FESTIVAL

PIEŠŤANY

23. 8. 19.30 Komorní sólisti Bratislava
Kongresová hala
Anton Popovič, dirigent
Aleš Solárik, klavír
Peter Pažický, klavír
Jozef Lupták, violončelo
Program: L. Boccherini, F. Mendelssohn-Bartholdy, M. Novák, B. Britten

30. 8. 19.30 Orchester Komornej opery SND
Kongresová hala
Spevácky zbor mesta Bratislava
Ladislav Holásek, zbor-majster
Marián Vach, dirigent
Program: "Najkrajšie zbory" z tvorby G. Rossiniho, A. P. Borodina, P. Mascagniho, W. A. Mozarta, B. Smetanu, G. Verdiho

LETNÝ HUDOBNÝ FESTIVAL

BARDEJOVSKÉ KÚPELE

24. 8. 19.30 Judith Izsák, čembalo
Juraj Kováč, violončelo
Anna Höblingová, husle
Quido Höbling, husle

Program: J. M. Leclair, H. Purcell, A. Scarlatti, A. Corelli, G. Pugnani, N. Porpora

LETNÝ HUDOBNÝ FESTIVAL

DUDINCE

23. 8. 19.30 Judith Izsák, čembalo
Rubín
Juraj Kováč, violončelo
Anna Höblingová, husle
Quido Höbling, husle

Program: J. M. Leclair, H. Purcell, A. Scarlatti, A. Corelli, G. Pugnani, N. Porpora

TATRANSKÉ HUDOBNÉ LETO 1997

21. 8. 18.30 KOMORNÝ KONCERT
Poprad
Evanjelický kostol
Katarína Turnerová, harfa
Marián Turner, flauta
Program: Händel, Krumpoltz, Mozart, Chopin, Watkins, Debussy, Donizetti, Fauré, Ibert

25. 8. 19.00 ARS QUARTETT ŽILINA
Kúpele
Vyšné Ružbachy
Lubomír Kudja, husle
Ján Glasnák, viola

26. 8. 19.00 Květa Glasnáková, violončelo
Kežmarok
Drevený artikulórný evanjelický kostol
Ján Labant, gitara
Program: Vivaldi, Haydn, Barrios, Schubert, Telemann

27. 8. 19.00 ZÁVEREČNÝ KONCERT
THL '97
Starý Smokovec
Vila Flóra
Marián Lapšanský, klavír
Program: Grieg, Fibich, Liszt

UPOZORNENIE PREDPLATITEĽOM

Nakoľko PNS, a.s., začiatkom tohto roka zrušila dosiaľ zaužívaný systém objednávaní predplatného (na nadchádzajúci rok nebolo potrebné objednávkou písomne znova obnovovať), dovoľujeme si upozorniť všetkých bývalých predplatiteľov, že na rok 1997 je nevyhnutné si náš časopis znova písomne objednať. Objednávky na predplatné prijíma každá pošta, doručovateľ, predajňa PNS a stredisko PNS.

Objednávky môžete zasielať aj na adresu redakcie Hudobného života:
Michalská 10
815 36 Bratislava.

Týmto sa tiež ospravedľujeme všetkým predplatiteľom a čitateľom, ktorí sa oprávne sťažujú na nedoručovanie Hudobného života.
Za porozumenie ďakuje

REDAKCIA